

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2024

Tereza Fingerhutová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Jo, to je ta mladá redaktorka
(Televizní dokument o životě začínajících novinářek)**

Bakalářská práce

Autor práce: Tereza Fingerhutová

Studijní program: Komunikační studia se specializací Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. Veronika Macková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 26. července 2024

Tereza Fingerhutová

Bibliografický záznam

FINGERHUTOVÁ, Tereza. *Jo, to je ta mladá redaktorka (Televizní dokument o životě začínajících novinářek)*. Praha, 2024. 68 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Veronika Macková, Ph.D.

Rozsah práce: 66 972 znaků

Abstrakt

Tato bakalářská práce je složená ze dvou částí bakalářského projektu. Jednou z nich je přiložený dokumentární film a druhou teoretická práce, která televizní dokument uvádí do kontextu a doplňuje. Teoretická práce se věnuje nejprve pracovnímu prostředí českých médií, jeho vývoji, výzvám a problémům, kterým aktuálně čelí, a které pocit'ují samotní novináři. Zároveň se snaží zmapovat, kdo jsou vlastně čeští novináři, jaké mají představy o své práci, o co se v ní snaží, jaké mají ideály nebo s jakými problémy se potýkají. Věnuje se také nerovnosti žen a mužů v médiích, a tomu, jak a jestli se mění společně s českou společností. Dílčím tématem je také sportovní novinářina, ve které je propast mezi ženami a muži ještě znatelnější. Dále se teoretická část věnuje televiznímu dokumentu, jeho specifikům a žánrovému vymezení. Cílem teoretické části je poskytnout základní uvedení do mediálního prostředí, která tak přímo navazuje na část praktickou. Tou je televizní dokument o životě mladých novinářek, které začaly pracovat již při studiu. Sleduje dvě novinářky při jejich práci v rozhlasu a televizi a mapuje, v čem vlastně spočívá. Hlubkovými rozhovory se dokument snaží zjistit, jak náročné je skloubit běžný pracovní život se školním režimem a zároveň s osobním životem. Zároveň otevírá téma výzev, kterým musí čelit, ať už kvůli svému věku nebo svému pohlaví.

Abstract

This bachelor thesis consists of two parts of a bachelor project. One of them is the attached documentary film and the other is a theoretical thesis that contextualizes and complements the television documentary. The theoretical thesis is firstly devoted to the working environment of the Czech media, its development, challenges and problems currently faced and felt by journalists themselves. At the same time, it tries to map who Czech journalists actually are, what their ideas about their work are, what they strive for, what ideals they have or what problems they face. It also looks at gender inequality in the media and how and whether it is changing along with Czech society. Sports journalism, where the gap between women and men is even more noticeable, is also a sub-topic. Furthermore, the theoretical part is devoted to television documentary, its specifics and genre definition. The aim of the theoretical part is to provide a basic introduction to the media environment, which is thus directly related to the practical part. This is a television documentary about the life of young female journalists who started working while studying. It follows two female journalists as

they work in radio and television and explores what it is all about. Through in-depth interviews, the documentary tries to find out how difficult it is to balance a normal working life with school and a personal life at the same time. At the same time, it opens up the subject of the challenges they face, whether because of their age or their gender.

Klíčová slova

televizní dokument, média, novináři, sportovní novinářina, ženy v médiích, gender, televize, rozhlas

Keywords

television documentary, media, journalists, sport journalism, women in media, gender, television, radio

Title/název práce

Oh, that's the young journalist (Television documentary about young female journalists)

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí této práce, Mgr. Veronice Mackové, Ph.D., která mi pomáhala při tvorbě celého dokumentu. Děkuji za odborné vedení, poznatky a čas, který nad touto prací strávila. Dále patří poděkování Anně a Kláře, inspirativním novinářkám a ženám, které si na mě vždycky našly čas a umožnily mi nahlédnout s kamerou do jejich práce i soukromí a trpělivě naslouchaly všem mým nápadům při natáčení. Především Anně bych chtěla popřát hodně síly. A velké díky posílám také rodině a nejbližším přátelům, kteří mě vždycky podporovali a dokázali rozesmát, i když jsem se hroutila a všechno viděla černě.

Obsah

Úvod.....	8
1 Novinářská práce v Česku práce	10
1.1 Prostředí novinářské práce v soukromých médiích.....	10
1.2 Prostředí novinářské práce ve veřejnoprávních médiích.....	11
1.2.1 Česká televize.....	12
1.2.2 Český rozhlas	13
1.3 Kdo jsou čeští novináři a novinářky.....	14
1.4 Pracovní podmínky českých novinářů a novinářek.....	15
1.5 Role novinářů a novinářek	18
1.6 Nerovnost mezi ženami a muži v médiích	18
1.7 Novinářky v mediálním prostředí	20
1.7.1 Sexuální obtěžování	22
1.7.2 Sportovní novinářky.....	23
2 Televizní dokument.....	25
2.1 Publicistický dokument.....	26
2.2 Publicistický rozhovor	27
3 Televizní dokument <i>Jo, to je ta mladá redaktorka</i>.....	28
3.1 Realizace dokumentu	28
3.2 Scénář dokumentu.....	29
Závěr.....	39
Použitá literatura	43
Elektronické zdroje.....	44
Diplomové práce.....	46
Seznam příloh.....	47

Úvod

K vytvoření této praktické bakalářské práce mě inspiroval projekt, který jsem natočila v rámci praktického předmětu Redakce, a který se týkal začínajících herců, jejich studiu a uplatnění v praxi na začátku kariéry. V jednom ze tří příspěvků jsem se ptala herců z pražské DAMU, jaké pracovní příležitosti při studiu nebo těsně po něm mají, zda je zástupci fakulty podporují při hledání uplatnění nebo naopak tyto mimoškolní aktivity nevítají. Po dokončení projektu nás napadlo s doktorkou Veronikou Mackovou, která byla vyučující tohoto předmětu a je zároveň vedoucí této bakalářské práce, že by se podobné téma dalo zpracovat i z pohledu začínajících novinářů. Nebyla jsem si tématem ze začátku jistá, protože jsem si byla vědoma toho, že by to znamenalo natáčet o svých spolužácích. Téma se mi ale zdálo zajímavé i z toho důvodu, že se mě osobně týká, a zároveň není dopodrobna prozkoumané, proto jsem se rozhodla v dokumentu ukázat, jak se žije mladým lidem, kteří se rozhodnou už při studiu vstoupit do světa médií, a jak je toto prostředí vítá. Po výběru respondentů, respektive respondentek, jsem se rozhodla téma konkretizovat a zaměřit se především na ženské novinářky, jejichž práce se oproti práci jejich mužských kolegů v některých věcech liší, a může být náročnější. Záměrem této práce je také zmapovat, jaké jsou v českém mediálním prostředí pracovní podmínky, s čím se novináři ve svých redakcích potýkají nebo jak se dá práce skloubit se studiem žurnalistiky.

Práce se skládá ze tří částí – teoretické, metodologické a praktické. První kapitola teoretické části je věnovaná pracovním podmínkám českých novinářů a novinářek. Na začátku stručně shrnuji vývoj mediálního prostoru, který definoval prostředí, ve kterém aktuálně žurnalisté pracují. Jelikož tuzemských výzkumů v porovnání se zahraničím na toto téma není mnoho (nebo již nejsou tak aktuální), informace o pozici a postoji českých novinářů ke své práci jsem čerpala především z letošního rozsáhlého průzkumu spolku Ženy v médiích s názvem *Být novinářem a novinářkou v Česku ze začátku roku 2024*. Dále zmiňuji starší studii z roku 2016 výzkumného týmu projektu Worlds of Journalism Study za Českou republiku s názvem *Czech journalists in the 21st century: who are they?* (Čeští novináři ve 21. století: kdo jsou?) a několik diplomových prací, které se věnují novinářkám z různých úhlů pohledu. Vzhledem k tomu, že jedna z novinářek figurujících v televizním dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka* pracuje ve sportovní redakci, teoretická část se věnuje také sportovní novinářině a ženám v něm. Zde se opírám o disertační práci Marty

Chladové s názvem *Sebepojetí současných českých sportovních novinářů* a další diplomové práce týkající se sportovních novinářek.

Druhá kapitola se věnuje věnovaná dokumentárnímu filmu, pod který spadá i televiznímu dokument. Ve třetí kapitole je popsán pracovní postup při natáčení a tvorbě televizního dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka*, který je praktickou částí této bakalářské práce – tedy zpracování scénáře, příprava na rozhovor, audiovizuální zpracování dokumentu a postprodukce. Kapitola zahrnuje také scénář předkládaného televizního dokumentu.

Cílem praktické části bylo natočit televizní dokument o životě dvou začínajících studujících novinářek. Obě jsou studentky žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy a obě pracují ve veřejnoprávním médiu. Anna Müllerová je redaktorkou Českého rozhlasu a zároveň pracuje v Centru Locika, které pomáhá dětem a jejich rodinám bojovat proti domácímu násilí. Kromě školy a dvou prací se stará také o psa Ronieho. Klára Grapová pracuje ve sportovní redakci České televize. Dříve se profesionálně věnovala lukostřelbě, což jí také pomohlo dostat se do sportovního prostředí v médiích.

Výsledná práce se od schválené teze Příhlašky bakalářské práce liší v několika aspektech vzhledem k vývoji náhledu na problematiku. První, co se odchyluje, je název – původní plán byl točit o mladých novinářích, kteří v práci nejsou spokojeni, ale zůstávají z důvodu jakési pomyslné prestiže daného média a vidiny kariérního postupu v budoucnu. Tento úmysl se ukázal jako příliš ambiciózní, protože jsem takové respondenty neobjevila. Na stejný problém jsem narazila i u úvahy v tezi o přestoupení z novinářiny do PR. V tezi je také zmíněno, že se bude jednat o dokument o novinářích z prostředí televize a tisku, ale po zvážení vizuální atraktivity redakce tištěného média a práce v něm, zvolila jsem místo toho rozhlas.

1 Novinářská práce v Česku práce

Úvodní kapitola je věnována prostředí, ve kterém pracují novináři, a tomu, jak se proměňovalo společně s českou společností. Zabývám se tím, kdo vlastně jsou čeští novináři, jaké mají hodnoty a cíle, a také v jakých podmínkách pracují. Popisují i problémy, které se ve fungování médií vyskytují z pohledu samotných novinářů. Mimo to se zaměřuji na podmínky, které média nabízí mužům a ženám, a na to, zda jsou tyto podmínky stejné.

1.1 Prostředí novinářské práce v soukromých médiích

Prostředí, ve kterém novináři svou práci vykonávají, bylo formováno především společenským a ekonomickým vývojem po roce 1989 a nástupu svobodných, a především soukromých médií. Změnila se struktura vlastnictví, na mediální trh vstoupili zahraniční majitelé, kteří stáli za klíčovými mediálními domy po další dvě dekády. Tohle přineslo do českého prostředí západní standardy fungování médií (Gross, 2004). Dlouhá éra zahraničních majitelů bylo obdobím, kdy akcionáři do obsahu médií téměř nijak nezasahovali – klíčová pro ně byla ekonomická stránka věci a zisky, které vlastnictví médií přinášelo (HlídacíPes.org, 2019).

Po globální ekonomické krizi v roce 2008 ale tito majitelé české prostředí opustili a velká média se dostala do vlastnictví českých podnikatelů, kteří ale často byli navázáni na politiku nebo vlastní podnikání (Moravec, 2016). Redakce HlídacíPes.org (2019, s. 39-40) píše: „*Od listopadu 1989 o obsahu novin a časopisů rozhodovala redakce, začátek konce této éry se datuje 24. červnem 2013. Od tohoto data začali obsah postupně řídit majitelé.*“ Když v roce 2013 podnikatel s politickými ambicemi a pozdější ministr financí a premiér Andrej Babiš koupil vydavatelství Mafra a s ní významné deníky Mladá fronta DNES a Lidové noviny, řada novinářů, včetně tehdejšího šéfredaktora MF Roberta Čásenského nebo investigativce Jaroslava Kmenty, podala výpověď (HlídacíPes.org, 2019). Andrej Babiš několikrát prokazatelně zasáhl do redakční autonomie svých médií – zaměstnanci potvrdili, že do redakce volal a snažil se ovlivnit obsah deníku Lidové noviny (Havlová, Bernardy, 2013), zveřejněné nahrávky také ukázaly, že se scházel s jedním ze svých novinářů a plánoval s ním odtajnění kompromitujících kauz proti svým politickým soupeřům (Cyprich, Gavenda, Hrubeš, 2017), do vedení redakce navíc dosadil své loajální lidi, jako je třeba šéfredaktor Jaroslav Plesl. Ti, kteří z médií nově vlastněných politikem odešli, začali jako reakci na vpád firem obchodujících s čímkoliv, co přináší ekonomický, případně politický

zisk, zakládat vlastní projekty – příklady jsou stále fungující Echo24, Reportér, HlídacíPes.org nebo Neovlivní (Volek, Urbániková, 2017).

Andrej Babiš ale nebyl jediným, kdo fungování médií ovlivnil – součástí tzv. oligarchizace médií byli také Zdeněk Bakala nebo Daniel Křetínský. U Zdeňka Bakaly, majitele vydavatelství Economia, pod které spadají mimo jiné Hospodářské noviny, se sice neobjevily průkazné zprávy o zásazích do obsahu jeho médií, ale jím vlastněný týdeník Respekt se v září 2013 rozhodl neinformovat žádným způsobem o svém majiteli kvůli střetu zájmu (Tabery, 2013). To se ale ukázalo jako nefunkční, protože Bakala v té době vlastnil největší těžební společnost v Česku OKD, a nepsat o ní, navíc v době, kdy se mluvilo o jejím možném úpadku, bylo neudržitelné. Šéfredaktor Erik Tabery (2014) ani ne po roce postoj redakce zase změnil – Respekt se tak přiznal k tomu, že střet zájmů existuje a má vliv na fungování redakce.

Podnikatel a druhý nejbohatší Čech roku 2023 Daniel Křetínský je spolujatelem vydavatelství Czech News Center, které koupil rovněž v roce 2013. Je zdokumentováno, že jako vlastník médií je ve střetu zájmů kvůli svým byznysovým aktivitám i jednáním s politiky v Česku, Francii i Německu. Francouzský týdeník Marianne v roce 2022 zveřejnil, jakým způsobem Křetínský ovlivňoval redakční autonomii, což je jeden ze základních předpokladů pro svobodnou práci novinářů. V kauze hrají roli dvě titulní strany – jedna je před zásahem majitele a druhá po něm – kdy se Křetínský snažil před prezidentskými volbami zmírnit kritiku vůči tamnímu prezidentovi Emmanuelu Macronovi. (Khazalová 2022) Francouzská ho média proto označují za oligarchu – a to především po nákupu menšinového podílu v tamním prestižním deníku Le Monde v říjnu 2018. Ten ale v září 2023 prodal.

1.2 Prostředí novinářské práce ve veřejnoprávních médiích

Problémy s redakční autonomií se týkají především soukromých médií – v Česku ale funguje tzv. duální systém a existuje ještě druhý typ médií, a to jsou veřejnoprávní (Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář). Protože obě protagonistky televizního dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka* pracují pro veřejnoprávní médium (ČT sport a Radiožurnál), je na místě nastínit i prostředí těchto médií, a jak se vyvíjelo společně s českou společností.

Fungování médií veřejné služby je ukotveno v zákonech a jejich příjem pramení z veřejných peněz, v Česku konkrétně z koncesionářských poplatků, které odvádějí všechny domácnosti vlastníci televizní a rozhlasový přijímač. Cílem působení těchto institucí je

zabránit tomu, aby veřejnoprávní média podléhala politickým tlakům, a podpořit média jako čtvrtý pilíř demokracie (Hvížďala, 2003).

1.2.1 Česká televize

Česká televize vznikla 1. ledna 1992 podle zákona o České televizi jako televize veřejné služby v České republice. „*Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.*“ (Zákon č. 483/1991 Sb., Zákon České národní rady o České televizi) Od toho dne začala Česká televize vysílat vlastní zpravodajství. Při vzniku samostatné České republiky došlo 1. ledna 1993 ke změnám – z dosavadního televizního kanálu ČTV se stala hlavní stanice ČT1, místo F1 začal vysílat kanál ČT2 a stanice OK3 se změnila na ČT3. O rok později byla ČT3 zrušena, a to kvůli vzniku první soukromé televize TV Nova (Vše o ČT, nedatováno). Rozvoj soukromého rozhlasového i televizního vysílání v 90. letech a chyby při transformaci státních vysílatelů na veřejnoprávní média vedly k jejich nevýhodnému postavení a k dominanci soukromých stanic v posluchačské oblibě (Moravec, 2003).

Mocenské a politické pře se nevyhnuly ani veřejnoprávní televizi. Na přelomu let 2000 a 2001 se budova ČT na Kavčích horách stala dějištěm tzv. „krize v České televizi“, která je jedním z nejzásadnějších mezníků v české novodobé mediální historii. Jedná se o spor mezi zaměstnanci veřejnoprávního média na jedné straně a jejího oficiálního vedení na straně druhé (Císařová, 2003). Motivem krize byl strach z toho, že nové vedení bude ovlivňovat politickou nestrannost vysílaných pořadů. Redakce zpravodajství se tehdy vzbouřila proti postupu Rady ČT při odvolání a volbě generálního ředitele, proti novému řediteli Jiřímu Hodačovi a proti jím jmenované ředitelce zpravodajství Janě Bobošíkové (Vše o ČT, nedatováno). Více než dva týdny televize vysílala dvojí zpravodajství – jedno oficiální pozemní a druhé družicové vedené protestujícími redaktory. Obě komory parlamentu se nakonec postavily na stranu vzbouřenců – Poslanecká sněmovna v lednu 2001 odvolala Radu ČT, schválila novelu zákona o České televizi a v únoru 2001 zvolila nového prozatímního generálního ředitele (Císařová, 2003). Tím se situace uklidnila a stávka zaměstnanců skončila. Roli hraje také období, na jehož pozadí se celá kauza odehrává, kdy vládl menšinový kabinet prvního polistopadového premiéra ze sociální demokracie – Miloše Zemana, který byl tolerován největším opozičním subjektem, tedy Občanskou

demokratickou stranou, jejímž tehdejší předsedou byl Václav Klaus. (Klíma, 1999) Celý vztah fungoval na základě dohody, které vešla do historie jako „opoziční smlouva“ (Tabery, 2008).

Další vývoj televize se nesl v duchu digitalizace vysílání spojenou s technologickým rozvojem a přibývání nových stanic. První z nich byla v roce 2006 televizní stanice ČT sport, tehdy ještě pod názvem ČT4 sport. Spustila se jako vůbec první sportovní veřejnoprávní stanice v Evropě při příležitosti zahájení Zimních olympijských her v Turíně (ČT sport, 2021). Zaměřuje na nejdůležitější sportovní události, akce s účastí českých sportovců a vysílá přenosy a záznamy ze sportovních akcí.

„Cílem našeho vysílání byl od počátku především český sport. Vždy se snažíme být u těch nejpodstatnějších událostí, přímo v místě konání, se studiem, abychom měli co nejtěsnější kontakt se sportovci a mohli divákům co nejvíce přiblížit nejen jejich sportovní výkony, ale i pohled do zákulisí,“ popisuje výkonný ředitel ČT sport Jiří Ponikelský (ČT sport, 2021).

1.2.2 Český rozhlas

„Český rozhlas je národní kulturní institucí, jejímž posláním je služba veřejnosti. Je to závazek, který nás odlišuje od konkurence a přináší s sebou specifické cíle a požadavky na naši práci.“ (Mise a vize Českého rozhlasu, 2011)

Stejně jako ČT vznikl Rozhlas v roce 1992 Zákonem o Českém rozhlasu jako veřejnoprávní instituce. Zhruba 2,5 tisíce zaměstnanců bylo převedeno z původního Československého rozhlasu do nové instituce. Při svém vzniku měl Rozhlas čtyři programové okruhy: Prahu (později změněno na Radiožurnál), Vltavu, Reginu a Rádio Mikrofórum (Moravec, 2003).

Poslanci rozhodují stejně jako u televize o výši koncesionářského poplatku i o tom, kdo ho bude platit. Také volí členy Rady Českého rozhlasu – ti jsou pak odpovědní za svou práci Poslanecké sněmovně. Zároveň jí dvakrát ročně předkládají zprávu o činnosti a hospodaření Rozhlasu. V čele stojí generální ředitel, který je zodpovědný za celé vedení instituce – tyto struktury jsou stejné i u ČT (Portál Českého rozhlasu, nedatováno).

Rozhlas provozuje 12 celoplošných stanic a 14 regionálních. Radiožurnál je hlavní celoplošná stanice, která se zaměřuje na poskytování zpravodajství a informací o aktuálních událostech v Česku i zahraničí. Je k dispozici 24 hodin denně a zahrnuje informace, které se týkají ekonomiky, politiky, kultury i sportu (Portál Českého rozhlasu, nedatováno).

1.3 Kdo jsou čeští novináři a novinářky

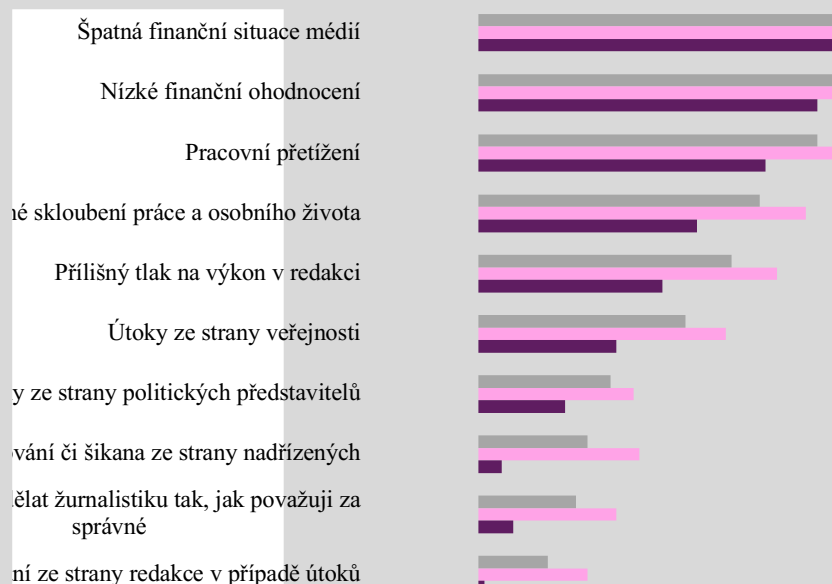
Po pádu komunismu začalo novinářskou práci vykonávat mnoho mladých lidí, kteří zakládali řadu mediálních projektů – většina z nich ale neměla žurnalistickou minulost nebo vzdělání (Tejkalová, Láb, 2016). Podle Aleše Rozehnal z Ústavu nezávislé žurnalistiky nebyla Česká republika na tuto transformaci připravena kvůli absenci demokratické tradice. „*Tato změna otevřela prostor mladým novinářům, kteří nebyli plně připraveni, co se týče vzdělání nebo dovedností, a kteří postoupili z pozice elévů na pozice editorů, ředitelů nebo manažerů. I po třiceti letech jsou čeští novináři v průměru mladší než jejich kolegové v původních zemích EU.*“ (HlídacíPes.org, 2019, s. 10) Lidé, kteří začali pracovat v médiích v 90. letech při rozmachu svobodných médií, zůstali v novinářském prostředí, ale přesunuli se na manažerské pozice – to jsou novináři ve věku mezi 44 a 50 roky (Tejkalová, Láb, 2016). Většina novinářů, kteří se zúčastnili výzkumu *Czech Journalists in the 21st Century: Who Are They?* pak má od 24 do 40 let – právě do těchto dvou věkových skupin patřila v době výzkumu největší část českých žurnalistů. Rovněž ze studie vyplývá, že v české mediálním prostředí nefigurují ve větší míře starší lidé nad 50 let. Tejkalová a Láb (2016) tento trend vysvětlují dvěma způsoby – jedním je prostředí novinářské práce, které je přirozeně více stresové, a tudíž vhodnější pro mladší lidi, a druhým vysvětlením je tendence českých médií zaměstnávat juniorní novináře. Má to ekonomické důvody, protože finanční ohodnocení v médiích není nadprůměrné, což způsobuje odchod seniorních zaměstnanců. Média tak spoléhají na mladší, méně zkušené novináře – včetně studentů žurnalistiky – a dosazují je na mnohdy neplacené stážistické pozice. Obě protagonistky předkládaného televizního dokumentu ale zmiňují, že přestože na začátku nebylo snadné se uživit, přibližně po dvou letech praxe na pozici v Českém rozhlasu a České televizi je finanční ohodnocení dostačující, aby si zajistily, co k potřebují. Tejkalová a Láb (2016) v tom vidí i pozitivní aspekt, protože tito lidé mají často žurnalistické vzdělání a teoretické znalosti o fungování médií, které mohou přenést do praxe.

Vzdělání českých novinářů je podle výzkumu na vysoké úrovni – 67,7 % respondentů z řad novinářů má vysokoškolské vzdělání. Více než 8 % žurnalistů studovalo na vysoké škole, ale nedokončilo ji, a zbývající respondenti začali pracovat po střední škole. Výzkum také zjišťoval, zda novináři mají vystudovanou školu se žurnalistickým zaměřením (žurnalistiku, jiný komunikační obor nebo žurnalistiku a zároveň jiný obor). Z výsledků vyplývá, že takových novinářů je většina – 62,8 %.

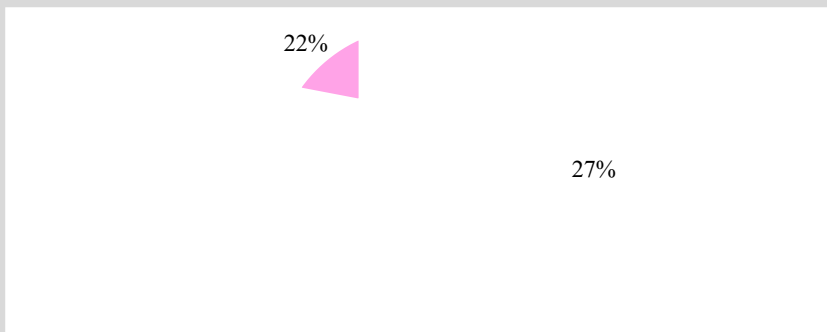
1.4 Pracovní podmínky českých novinářů a novinářek

Práci v médiích mohou lidé považovat za poslání, novináři přibližují lidem každodenní realitu a pomáhají jim pochopit složitost světa, hovoří se také o „hlídacích psech demokracie“. Jak ale svou práci, a především pracovní podmínky vnímají sami novináři ukázal výzkum spolku Ženy v médiích *Být novinářem a novinářkou v Česku* (Urbániková, Veselý, Adamčíková, 2024). Nejzávažnějším problémem české žurnalistiky je z pohledu novinářů a novinářek, kteří se šetření zúčastnili¹, špatná finanční situace médií (dle 88 % dotazovaných) a s tím související nízké finanční ohodnocení a pracovní přetížení (viz Graf 1.). Obecně z výzkumu vyplývá, že popisované problémy řeší spíše ženy, mladší novináři a novinářky a pracující v televizi. Výzkumníci také zjistili, že téměř čtvrtina lidí v médiích pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná – pokud by si ale mohli vybrat, dvě třetiny z nich by upřednostnili pracovní poměr (Urbániková, Veselý, Adamčíková, 2024). Podle výzkumníků tento režim práce jako OSVČ v médiích s sebou nese řadu nevýhod – mimo jiné umožňuje zaměstnavateli okamžité ukončení spolupráce s novinářem, což může mít negativní dopad především na rodiče (obvykle ženy), kteří tak nemají jistotu návratu do práce po mateřské dovolené. Hlavní pracovní poměr zároveň přináší jistoty a legislativní ochranu – např. nárok na proplacení přesčasů, placenou dovolenou, při obdržení výpovědi pro zákonné důvody nárok na odstupné a zároveň se na výpověď vztahuje dvouměsíční výpovědní lhůta (Gola, Ondráčková, 2021).

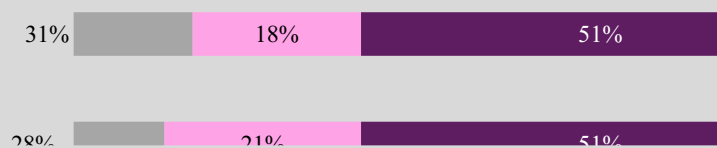
¹ Celkem 472 lidí

Podle Tejkalové a Lába (2016) musí mít téměř čtvrtina novinářů ze vzorku respondentů kvůli financím navíc další placenou práci mimo média. Někteří také musí pracovat pro více redakcí – přibližně třetina respondentů pracuje pro dvě redakce, každý dvacátý pak dokonce ve třech. Pouze necelá pětina novinářů si může dovolit pracovat pouze na jedné tematické oblasti – většina musí být připravena pokrývat jakékoliv téma. Velká část novinářů také cítí, že mají méně času na přípravu a rešerši tématu. Autoři výzkumu vidí jako jeden z důvodů vzestup online médií, které začala většina redakcí využívat, ale se stejným počtem pracovníků, což znamená více zodpovědnosti a kompetencí na jednoho novináře. S tím souvisí pracovní přetížení, které respondenti ve výzkumu *Být novinářem a novinářkou v Česku* označovali za třetí největší problém (viz Graf 1.). Průměrná odpracovaná doba představuje 44 hodin, což překračuje standardní čtyřicetihodinovou pracovní dobu – hlavní část dotazovaných (40 %) pracuje 41 až 50 hodin týdně a dalších 22 % dokonce více než 50 hodin (viz Graf 2.). Ti, kteří měli výrazně vyšší počet odpracovaných hodin, podle výzkumníků pracují v televizi nebo ve vedoucích pozicích.

media nebo dokonce opuštění mediálního svět úplně. Přeměř třetina dotazovaných novinářů zvažuje odchod z redakce, o něco méně potom úplný odchod z žurnalistiky (viz Graf 3.).

Zdroj: Marína Urbániková, Martin Veselý, Jitka Adamčíková (2024)

1.5 Role novinářů a novinářek

V Česku stále přetrvává vliv Anglo-Saské tradice objektivní, nestranné pozice novináře vůči společnosti. Téměř 100 % respondentů ve výzkumu *Czech Journalists in the 21st Century: Who Are They?* uvedlo, že je pro ně velmi významné informovat o událostech, tak jak se odehrály. Pro 91 % novinářů je také velmi důležité, aby fungovali jako nestranní pozorovatelé. Pro 83 % respondentů bylo zároveň důležité, aby diváka nějakým způsobem vzdělávali.

Poslání, se kterým se velká část novinářů snaží ke své práci přistupovat, ale širokou veřejností není stejně přijímáno. Centrum pro výzkum veřejného mínění ve svém výzkumu zjistilo, že od roku 2004 do roku 2019 prestiž povolání novinář klesla o 10 míst – z 12. na 22. místo z celkových 26 povolání, ze kterých respondenti vybírali (Tuček, 2019). Reuters Institute ve své zprávě o stavu médií ve světě pro rok 2024 uvádí, že médiím věří 31 % Čechů – v roce 2015 to bylo 39 % (Reuters Institute for the Study of Journalism, 2024). Podle institutu to reflektuje problematickou ekonomickou situaci země a polarizované politické prostředí. Veřejnoprávní média i nadále patří mezi nejdůvěryhodnější mediální značky – Českému rozhlasu věří 62 % respondentů a České televizi 59 % (Reuters Institute for the Study of Journalism, 2024). Důvěra v média je podle CVVM silně ovlivněna současným děním ve společnosti, a proto je poměrně kolísavá (Kyselá, 2023).

1.6 Nerovnost mezi ženami a muži v médiích

„Média zásadním způsobem ovlivňují, která témata a vyprávění (nativy) dominují našemu symbolickému prostředí, o čem přemýšlíme, jaký význam tou přikládáme, které hlasy považujeme za autoritativní či jinak významné, a především kterým aspektům nejrůznějších událostí přisuzujeme klíčový význam.“ (Vocochová, 2019) Z publikace Lenky Vocochové vyplývá, že záleží na tom, kdo obsah médií naplňuje, a kdo mu udává směr, protože média mají schopnost formovat společenské prostředí, a to už jen pouhým výběrem zpráv. Analýza webu Datová žurnalistika zároveň tvrdí, že vedení médií tvoří z více než tří čtvrtin muži a jen z jedné čtvrtiny ženy (Mahdalová, 2015). Autorka zmiňuje také to, že podíl žen ve funkcích, kde mohou skutečně rozhodovat, je ještě podstatně nižší, protože jejich vedoucí posty naplňují pouze formální znaky – z celkového počtu 187 porovnávaných vedoucích a manažerských pozic jich 46 zastávají ženy, jejich podíl na vedení tedy činí necelou čtvrtinu. *„Vyplývá to z porovnávání zastoupení žen a mužů v managementu a na vedoucích*

pozicích v redakcích České televize, České tiskové kanceláře, Mladé fronty DNES, iDnes.cz, Lidových novin, Hospodářských novin a Aktuálně.cz, tj. médií, která mají klíčový vliv na tzv. agendu (určují, o jakých událostech se veřejnost dozví, které události jsou podstatné a které méně nebo vůbec).“ (Mahdalová, 2015) V roce 2015, kdy výzkum vznikal, byl značný rozdíl mezi zastoupením žen a mužů v radách veřejnoprávních médiích (Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář) – z 31 obsazených křesel byly jen 4 ženy a 27 mužů. Od té doby – za téměř deset let – se počty příliš nezměnily – z 35 pozic je žen pouze 7. Dá se tedy říct, že českou společnost formují pomocí tvorby mediálních obsahů spíše muži.

Tato nerovnost se ale netýká pouze vedoucích pozic. „V rámci české žurnalistiky obecně platí, že podíl novinářek v redakcích mírně roste, ale dynamika zdaleka neodpovídá silně feminizovanému studiu žurnalistiky na vysokých školách, kde ženy tvoří až dvě třetiny studujících.“ (Chladová, 2023) Vocochová (2019) píše, že nejnovější výzkumy poukazují na to, že ženy vytvářejí stále jen 40 % zpravodajských obsahů. Toto číslo pak zároveň klesá spolu s prestiží zpravodajského zaměření (politika nebo ekonomika). To znamená, že muži se většinou věnují takzvaným hard news, zato ženy převážně soft news – lehčí témata jako lidské příběhy, móda či životní styl (Vochocová, 2019). S tím se pojí také tzv. gender pay gap, tedy rozdíl ve finančním ohodnocení mezi ženami a muži. Urbániková (2020) píše, že české novinářky kromě toho, že vydělávají méně peněz než novináři, mají častěji smlouvu na dobu určitou – to znamená, že v ní je výslovně uvedena doba, po kterou pracovní poměr trvá, z čehož pramení určité existenční nejistoty (20 % žen oproti 12 % mužům).

Problémy a výzvy žurnalistiky, které popsal výzkum *Být novinářem a novinářkou v Česku*, reflektovaly také rozdíl ve vnímání problematických jevů u mužů a u žen. Kromě špatné finanční situace médií (což se zdá být obecným problémem, který postihuje všechny) považuje ostatní problémy za závažné vyšší počet žen než mužů. Největší rozdíl je ve vnímání nevhodného chování či šikany ze strany nadřízených – tu pocítuje jako problém 45 % novinářek, ale jen 21 % novinářů (viz Graf 1.). Rozdíly podle výzkumu panují také ve vnímání obtížného sladování práce a osobního života (74 % vs 55 %).

Právě náročnou kombinaci práce a péče o děti identifikuje výzkum *Být novinářem a novinářkou v Česku* jako klíčový problém, který ženám brání v lepším uplatnění v novinářské kariéře – po založení rodiny některé z nich odchází do zaměstnání, které lze lépe skloubit s rodinným životem, a ty, které zůstanou, se obtížně posouvají do vedoucích pozic. „Tato profese, zejména v oblasti zpravodajství je specifická vysokou časovou

náročností a mnohdy nepředvídatelnou a nepravidelnou pracovní dobou, která kloubení práce a péče významně komplikuje.“ (Urbániková, Veselý, Adamčíková, 2024, s. 21) Necelá polovina respondentů výzkumu má děti – alespoň nějaký čas na rodičovské dovolené strávilo 93 % matek-novinářek, u otců-novinářů to má tuto zkušenost jen 15 % respondentů. Co se týče opatření, která mají pomoci sladit rodinný a pracovní život, rodiče v redakcích nejčastěji využívají práci z domova (71 %), flexibilní pracovní dobu (58 %) nebo úpravu pracovních směn (45 %). „*Téměř každá pátá matka-novinářka má zkušenost s tím, že se po mateřské nebo rodičovské dovolené nemohla vrátit na místo, které chtěla (17 %), případně na svoji původní pozici (16 %), protože jí zaměstnavatel odmítl upravit pracovní podmínky tak, aby mohla skloubit práci s rodinou.*“ (Urbániková, Veselý, Adamčíková, 2024, s. 8) Celkově se dle svého vyjádření v průběhu kariéry v médiích setkala s horším zacházením z důvodu rodičovství 20 % matek-novinářek, ale téměř žádný otec-novinář (< 1 %).

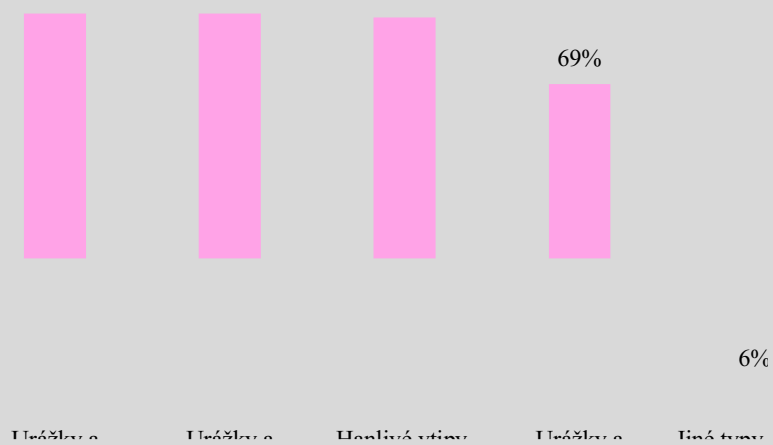
1.7 Novinářky v mediálním prostředí

Mezi další podstatné problémy, které vnímají výrazně více ženy než muži, patří obtěžování, sexuální obtěžování nebo násilí, ať ze strany kolegů nebo publik. Počet těchto útoků se podle různých výzkumů, především v online prostředí, v průběhu let zvyšuje (Barton, Storm, 2014). Zahraniční studie potvrzují, že spouštěčem nenávistných projevů na internetu jsou často témata související s genderem, lidskými právy, politikou a sociální oblastí (Reporters Without Borders, 2017). To může negativně ovlivňovat práci a duševní pohodu novinářek, a může to vést až k odchodu z povolání nebo části veřejného života. Jedním z nejvíce viditelných odchodů byl odchod novinářky Lindy Bartošové ze sociální sítě X, tehdy Twitteru, na jaře roku 2023, kdy se rozhodla síť opustit z důvodu pravidelných nenávistných a útočných komentářů. Výzkum Žen v médiích ukazuje, že s urážlivými komentáři se ve své kariéře setkali téměř všichni novináři a novinářky (viz Graf 4.). Nejčastěji šlo o nadávky vůči samotné novinářské profesi a médiu, pro které dotyční pracují (viz Graf 4.). Velmi časté jsou také urážky vůči práci daného novináře nebo novinářky (86 %). Co se týká konkrétních témat urážlivých komentářů, nejčastějším terčem, ať již online nebo offline, jsou novinářské schopnosti, inteligence a schopnost úsudku a domnělá politická orientace dotyčného nebo dotyčné (viz Graf 5.). Z výzkumu zároveň vyplývá, že významně vyšší podíl žen, než mužů má zkušenost s urážkami a nadávkami vůči vlastní osobě (tj. ne vůči práci; 73 % vs 62 %). Výrazně více se novinářky setkávají s poznámkami na vzhled. Jedna z nich v šetření uvedla, že útoky na vzhled jsou obzvlášť nepříjemné, pokud jsou veřejné. (Urbániková, Veselý,

Adamčíková, 2024) Mezi terči urážlivých komentářů se podle studie objevil také věk – typicky příliš nízký („no jo, studentka, ta ještě nic neví“).

Kromě urážek v online světě se ale novináři i novinářky setkávají i s fyzickými

útoky. Každý druhý novinářský kolega byl napadnut fyzicky, například v roce 2018. Důvodem byly

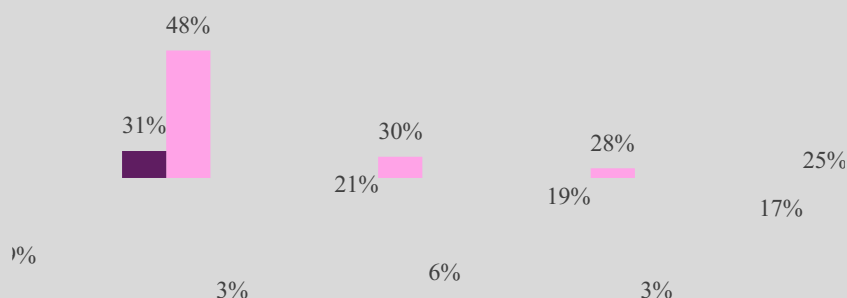

Zdroj: Marína Urbániková, Martin Veselý, Jitka Adamčíková (2024)

1.7.1 Sexuální obtěžování

S čím se musí potýkat výrazně více ženy je sexuální obtěžování. Tuto zkušenost má podle výzkumu Žen v médiích 76 % novinářek, oproti tomu jejich mužských kolegů se to týká jen v 16 % (Urbániková, Veselý, Adamčíková, 2024). Nejběžnějším projevem jsou sexistické komentáře a jejich nejčastějšími původci bývají kolegové nebo veřejnost. Diplomová práce *Sexuální obtěžování v mediálním sektoru z pohledu novinářek* (Šubrtová, 2021) se zaměřila přímo na zkušenosti osmi novinářek se sexuálním obtěžováním. Podle respondentek se sexistické komentáře mohou týkat vzhledu, menstruace nebo (sexualizovaného) těla novinářky. „*Novinářky mají v některých případech pocit, že jejich atraktivita je zásadnější a viditelnější než jejich kompetence a dobře odvedená práce.*“ (Šubrtová, 2021, s. 34) Tyto poznámky pociťují především moderátorky a moderátoři, kteří jsou na obrazovce, a od kterých je atraktivní vzhled vyžadován – dá se tak říct, že objektivizace je součástí jejich práce, protože jsou vystavováni veřejnosti na odiv, zatímco vykonávají svou novinářskou práci. Šubrtová (2021) ale mluví o tom, že nároky jsou v tomto ohledu kladeny více na ženy než na muže.

Respondentky diplomové práce *České novinářky ve vedoucích pozicích* (Čaladi, 2021) se kromě obtěžování v podobě verbálních poznámek setkaly i s fyzickými podobami sexuálního obtěžování, a to jak ze strany kolegů, tak i ze strany zdrojů a publika (při osobní schůzce – fyzické dotyky intimních partií, sexuální návrhy, nevhodné vtipy o sexu; skrze zprávy, e-mail, Messenger – nevyžádané zprávy sexuální povahy). Data výzkumu *Žen v médiích (2024)* tato alarmující svědectví potvrzují. Téměř třetina novinářek někdy čelila nevyžádaným fyzickým dotekům sexuální povahy (viz Graf 6.). Podle studie platí, že zkušenosti se sexuální obtěžováním mají především novinářky pracující v televizi (87 %), jejich kolegyně z jiných mediatypů o něco méně (71 %).

Zdroj: Marína Urbániková, Martin Veselý, Jitka Adamčíková (2024)

1.7.2 Sportovní novinářky

Vzhledem k tomu, že jedna z protagonistek dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka* Klára Grapová působí ve sportovní redakci, tato kapitola se bude věnovat také sportovním novinářkám a tomu, jak fungují především v maskulinním prostředí.

„Sportovní žurnalistika se v posledních desetiletích postupně otevřela ženskému elementu, a i v Česku tak postupně byla alespoň částečně dobytá tato dříve primárně maskulinní pevnost.“ (Chladová, 2023, s. 53) Zvláště na televizních obrazovkách se podle

disertační práce *Sebepojetí současných českých sportovních novinářů* (Chladová, 2023) objevují sportovní redaktorky, hlasatelky, ale jen výjimečně komentátorky – tomuto se vymyká do určité míry sportovní redakce České televize, kde je zastoupení žen výrazně vyšší oproti jiným redakcím. V rozhlase, online a tištěných médiích je podle Chladové (2023) žen poskrovnu.

Jak už bylo zmíněno, ve vedoucích pozicích médií se pohybuje výrazně více mužů, u sportu to platí ještě častěji. Ženy v mediálním průmyslu stále čelí efektu „skleněného stropu“. Tento pojem reprezentuje bariéry v kariérním postupu žen na manažerské pozice v odvětvích, v nichž historicky dominovali muži. (Chambers, Steiner a Fleming, 2004) Tato diskriminace se podle autorek objevuje především na obsahovém zaměření – právě sportovní žurnalistiku považují za oblast, kde jsou bariéry největší a kde se otázka kariérního postupu žen řeší nejintenzivněji a také nejdéle. Jedna z respondentek bakalářské práce *Sportovní komentátorky České televize, genderové aspekty, pracovní zkušenosti* (Machalíková, 2024) zdůrazňuje, že ve vedení ČT sport dominují muži, kteří zastávají výhradně rozhodovací funkce a ženy jsou spíše na asistentských pozicích – opět tak naráží na nerovnováhu pohlaví v klíčových pozicích.

Stejně jako se ženy setkávají s genderovými předsudky v běžném životě, pro novinářky, a obzvlášť sportovní novinářky, to platí také. Machalíková (2024) ve své práci uvádí, že na začátku kariéry byly respondentkám z řad sportovních komentátorek přiděleny menší sporty, které zároveň zahrnovaly i estetické disciplíny, které by mohly být ženám bližší – výběr tedy nebyl náhodný a neměly stejnou startovní pozici jako jejich mužští kolegové jen kvůli svému pohlaví. Komentátorky tak poukazují na tradiční rozdělení sportů, které jsou spíše mužské nebo spíše ženské, a s tím spojené redakční rozdělování toho, kdo bude který sport pokrývat. Zaznamenaly také, že při nástupu do pracovního prostředí čelily nedůvěře některých kolegů z důvodu svého ženského pohlaví. S přibývajícimi zkušenostmi si ale získaly respekt kolegů, a to především svou prací. Přestože se setkávají s různými výzvami, respondentky vyjádřily pozitivní postoj k práci v mužském kolektivu, kde oceňují primárně otevřenost (Machalíková, 2024). To potvrzuje i diplomová práce Profese sportovní novinářky programu ČT Sport (Ondřejková, 2016), kde novinářky sportovní redakce České televize uvedly, že je příslušnost k genderu nijak nelimituje. Ke stejnému závěru dochází i protagonistka dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka* Klára Grapová, která je redaktorkou zmíněné redakce.

2 Televizní dokument

Nejznámější definice pochází od britského filmaře, zakladatele britské dokumentaristické školy, Johna Griersona, který vnímá dokumentární film jako tvůrčí zpracování skutečnosti – znamená to, že v sobě zahrnují tvůrčí úsilí (Orlebar, 2012). Poprvé slovo dokument údajně použil v roce 1926, když popisoval natáčení filmu se skutečnými lidmi, a ne herci. Právě to je podle jednoho z nejvýznamnějších současných teoretiků dokumentu Billa Nicholse (2010) specifikum dokumentární tvorby – jedná se o vyprávění o událostech a situacích týkajících se skutečných lidí – na rozdíl od fikční filmové tvorby aktéři nebývají herci, nehrají ani nepředstavují role; představují pouze sami sebe v příbězích, které mají přibližovat představu o zobrazovaných životech. Důležitou roli hraje v dokumentu mluvené slovo, ať už v podobě rozhovoru, konverzace mezi herci nebo hlasu vypravěče (Nichols, 2010).

Dalším obecným záměrem je výpověď o realitě – podle Nicholse (2010) se jedná o film o žitém světě, ukazuje děj a postavy podle skutečnosti, nepřidává fikční příběhy. „Dokumentární filmy hovoří o skutečných situacích či událostech a ctí známá fakta; neuvádějí fakta nová, neověřená.“ (Nichols, 2010, s. 27) Autor ale také zmiňuje, že je potřeba zamyslet se i nad tím, že dokument „není kopií reality, ale reprezentací světa, ve kterém žijeme.“ Dokument totiž i přes snahu o objektivitu poskytuje konkrétní pohled na svět – je ovlivněn tím, jak k danému tématu přistupuje sám filmař – vkládá do něj vlastní styl, osobnost, zájmy nebo i politické názory. Dokumentární film tak zobrazuje reálný svět očima svého tvůrce. Ten definuje už samotný výběr tématu ke zpracování. Nejedná se přitom vyloženě o fikci. Nichols (2022, s. 27) rovněž píše: „Dokumentární tvorba vyvažuje tvůrčí vizi respektem vůči živému světu, vlastně odkazuje, v čem tkví přitažlivost dokumentu. Dokument není ani fikční invencí, ani faktickou reprodukcí, avšak čerpá z historické reality, odvolává se na ni a zobrazuje ji ze specifické perspektivy.“

Dokumentární filmy, přestože se tvorba postupem času diferencovala, mívají podle filmového režiséra Karla Strachoty (2012, s. 8) alespoň jeden z následujících záměrů:

- „Snaží se upozornit na problémy současného světa.
- Zaměřují se na odhalení nových informací o určitém tématu.
- Snaží se dokumentovat konkrétní téma za účelem uchování znalostí o něm.
- Obhájí myšlenky, postoje nebo témata prezentované ve filmu.
- Umožňují divákovi vcítit se do života natáčených lidí.“

Nichols (2010) rozděluje několik typů dokumentu:

- Výkladový – ten promlouvá k divákovi prostřednictvím komentáře.
- Poetický – klade důraz na obraz a zvuk a jejich propojení a na celkovou formu filmu.
- Observační – sleduje sociální herce, kteří prožívají svůj život, jako by nebyli natáčeni.
- Reflexivní – upozorňuje na konvence dokumentární tvorby i metodologické postupy, jako například práce v terénu nebo rozhovor.
- Participační – při něm na sebe tvůrce a sociální herci reagují a interagují mezi sebou; filmař se účastní toho, co se děje před kamerou, především v rámci rozhovoru.
- Performativní – klade důraz na výrazový aspekt toho, jak tvůrce přistupuje k námětu filmu.

Závěrečné zpracování dokumentu pak také nemá jednotnou definici. Významný filmový a televizní střihač Josef Valušiak (2005) píše o tom, že dokumentární film na rozdíl od hraného nemusí mít jasně daný literární scénář – stačí autorova koncepce a pro realizaci stačí osnova, která bude stanovovat základní osy a bude autora inspirovat k natočení sekvencí.

2.1 Publicistický dokument

Žurnalistika se obecně dělí na zpravodajství a publicistiku. Slovo publicistika pochází z latinského *publicus* a znamená činnost určenou pro veřejnost. „Publicistika kombinuje analytický i syntetický přístup, jejím výsledkem je poznání a eventuálně přesvědčení a získání recipienta.“ (Osvaldová, Halada, 2007, s. 164) Oproti zpravodajství, jehož základem jsou fakta a informace, může publicistika poskytovat subjektivní pohled na událost – mimo objektivní informace může předkládat i subjektivní hodnocení a názory autora na určité téma. (Osvaldová, Halada, 2017) Autor publicistického příspěvku může podle Osvaldové a Halady použít i jiný styl jazyka (nespisovný jazyk, satiru, ironii) – to co je ve zpravodajství nepřístupné, je v publicistice dovoleno, dokonce vyžadováno.

Žánry audiovizuální nehrané tvorby můžeme rozdělit na informační (zpravodajství), publicisticko-dokumentární (publicistické a dokumentární snímky), edukativní (vzdělávací programy) a účelové (například zaměřené na prevenci). (Osvaldová, Halada, 2007)

Filmová publicistika kombinuje aktuálnost tématu a jeho zobecnění – stojí tak mezi zpravodajstvím a dokumentárním filmem. Často bývá postavená na rozhovorech, tzv. mluvících hlavách k přímému zaznamenávání reality. (Štoll, 2017) Publicistika může mít až dokumentární charakter – na rozdíl od dokumentu je ale jeho cílem téma analyzovat a vyvodit závěr. Televizní publicistika se řadí mezi zpravodajství a dokumentaristiku, přičemž

je specifická vyšší mírou zobecnění, analytičností a klade důraz na aktuálnost (Osvaldová, 2017).

2.2 Publicistický rozhovor

Osvaldová a Halada (2007) definují rozhovor jako cílenou výměnu otázek a odpovědí. Jedná se o žurnalistickou metodu, díky které novinář získá informace. Zároveň je to samostatný žánr uplatňovaný v médiích, kdy tazatel pokládá dotazovanému otázky a ten na ně odpovídá – jedná se tedy o druh dialogu. V publicistickém rozhovoru tazatel na rozdíl od zpravodajského rozhovoru zachycuje kromě faktů také myšlenky, názory a atmosféru (Osvaldová, Kopáč, 2009). Je potřeba pokládat specifické otázky – novinář se neptá pouze na základní otázky kdo? kdy? co? – otázky by měly být srozumitelné a výstižné, aby měl rozhovor strukturu. Novinář by neměl respondentu tlačit k určité odpovědi – otázky by neměly být sugestivní (Dočekalová, 2006).

Lze najít mnoho způsobů dělení rozhovorů. Jeden z nich popisuje scénáristka Markéta Dočekalová (2006) ve své knize a řadí rozhovory na tyto formy:

1. Klasický dialog – je základním typem tohoto žánru a je založený na otázkách a odpovědích.
2. Monologický – je výsledkem dialogu, ale v konečné formě uveřejněn bez otázek. Podle Dočekalové se tento typ někdy ani nezpracovává ve formě otázek a odpovědí. Je to podle ní obraz či portrét zpovídané osoby.
3. Vedený rozpravou – je zde široký prostor pro myšlenky a úvahy, široká kompozice umožňuje poznání tématu z více různých úhlů pohledů.
4. Zpracovaný – jedná se o volnější rozhovor, kdy ho autor může doplnit komentářem nebo citáty. Zůstávají ale otázky a odpovědi.
5. Reportážní – zde hraje důležitou roli popis místa a situace, kde se rozhovor odehrává.

3 Televizní dokument *Jo, to je ta mladá redaktorka*

Jo, to je ta mladá redaktorka je televizní dokument o dvou začínajících novinářkách, o tom, jak se dá práce skloubit se studiem, a také jaké to je být žena v médiích. Obě studují žurnalistiku na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy a obě pracují ve veřejnoprávním médiu. Anna Müllerová je redaktorkou Českého rozhlasu a zároveň pracuje v Centru Locika, které pomáhá dětem a jejich rodinám bojovat proti domácímu násilí. Kromě školy a dvou prací má na starost také psa Ronyho. Druhou novinářkou je Klára Grapová, která pracuje jako sportovní redaktorka v České televizi. Dříve se profesionálně věnovala lukostřelbě, což jí také pomohlo dostat se do sportovního prostředí v médiích.

Cílem dokumentu je zachytit, jaká je pro studentky žurnalistiky práce v médiích, co obnáší, jak je pro ně náročná, jaké je mediální prostředí, jestli je podle jejich představ a ideálů, se kterými do studia vstupovali, nebo také jestli jim práce vydělá na běžné výdaje.

3.1 Realizace dokumentu

Prvním krokem pro realizaci dokumentu byl výběr respondentek. Ten jsem konzultovala s vedoucí práce a důležitým aspektem při výběru bylo to, aby se novinářky v médiích pohybovaly delší dobu (s ohledem na to, že stále studují) a náplň jejich práce byla rozmanitá (ne pouze přepisování článků ČTK) a zároveň obrazově zajímavá. Dalším a zřejmě nejdůležitějším kritériem bylo to, aby byly ochotné o svém životě a práci mluvit a nechat se natáčet nejen v práci, ale i v soukromí. To, že obě pracují ve veřejnoprávním médiu, byla náhoda. Počet respondentek odpovídá tomu, že bylo důležité zachytit podrobně co nejvíce aspektů, které ovlivňují jejich život pracujících a studujících novinářek.

Dokument vznikl v průběhu sedmi natáčecích dnů, kdy jsem Annu i Kláru natáčela při práci, ve škole nebo ve volném čase. Dokument se natáčel na několika místech: s Annou v Českém rozhlase, na Fakultě sociálních věd, v domě v pražských Dejvicích a v okolí. S Klárou jsem natáčela v České televizi, na Fakultě sociálních věd a ve sportovní hale Folimanka v Praze.

S oběma jsem vedla hloubkové rozhovory, které jsou hlavní částí celého dokumentu. Na ty jsem se připravila předem – zjistila jsem, čemu se obě novinářky věnují a také něco z jejich osobního života, a na základě toho jsem připravila otázky, které jsem jim kladla; často jsem se také doptávala, v závislosti na konkrétních odpovědích. Šlo mi o zmapování toho, s čím do studia žurnalistiky vstupovaly, jestli se mediální praxe liší od jejich původní

představy, co pro ně znamená práce v médiích, jak se do médií dostaly a kam v této práci chtějí směřovat. Zajímalo mě také, jak se dá skloubit osobní život se školou a časově poměrně náročnou prací a také to, jestli vnímají rozdílný přístup médií k mužům a ženám.

Z natočeného hrubého materiálu jsem následně vybrala nejpodstatnější výpovědi a seřadila je tak, aby tematicky navazovaly a tvořily dějovou linku dokumentu – ta nebyla jasně stanovena předem, pracovala jsem až s konkrétními výpověďmi respondentek, a z nich vycházela při tvorbě scénáře. Následně jsem je propojila asynchronními výpověďmi.

Na televizním dokumentu jsem se podílela jako autorka námětu i scénáře, a také jako režisérka a zároveň kameramanka při natáčení všech použitých rozhovorů a záběrů. Natáčela jsem na kameru Sony NX 100 a použila klopové mikrofony. Kompozice a zvuk byly v mé režii. Využila jsem také záběry ze sociálních sítí, na kterých se objevuje Anna, a záběry z iVysílání České televize, kde při sportovním přenose živě vstupuje Klára. Postprodukce byla zpracována v programu CapCut.

3.2 Scénář dokumentu

Respondentky televizního dokumentu *Jo, to je ta mladá redaktorka*:

AM – Anna Müllerová, redaktorka Českého rozhlasu

KG – Klára Grapová, redaktorka České televize

GER – gerojš (ruch prostředí, zvuková atmosféra)

SYN – synchron (zvuk nahraný současně s obrazem, výpověď respondenta, synchronní s obrazem)

ASYN – asynchron (zvuk nahraný mimo obraz, komentář redaktora, asynchronní s obrazem)

// – střih

Začátek scénáře

<<ASYN>>

Obě studují žurnalistiku a obě pracují ve veřejnoprávním médiu. Mladé novinářky Anna Müllerová a Klára Grapová kromě školních povinností zvládají ještě redaktorskou práci – Anna na Vinohradské 12 a Klára na Kavčích horách. Jaké je pro mladé ženy prostředí velkého média a jakým výzvám musí čelit?

00:00 – 00:20

Úvodní titulky:

FSV UK uvádí

bakalářský film Tereza Fingerhutové

Jo, to je ta mladá redaktorka

00:20 – 00:28

<<SYN AM>>

Člověk slyší od kolegů, kamarádů z jiných médií, že prožívají situace, že jsou osočováni za to, že jsou ženy nebo mladí lidé. Ale v newsroomu u nás se mi nestalo, že bych byla nebo že by moje práce byla znehodnocena kvůli tomu, že jsem mladší nebo žena.

00:28 – 00:55

<<SYN KG>>

Třeba jsem několikrát přemýšlela nad tím, že když jsem byla někde natáčet a bylo tam víc lidí z více médií, tak jsem občas měla pocit, že těm mužským novinářům toho řekl víc ten sportovec nebo že jim to vysvětlil víc dopodrobna. Mně to řekl tak obecně, že bych to... a nechci říct, že bych to nepochopil... říkala jsem to jednomu kolegovi, který ten sport, co jsem byla natáčet dělá, a říkala jsem mu „mně to prostě přišlo, že mi toho řekl méně; myslíš si, že jsem se ho blbě ptala nebo že jsem holka?“ A on mi říkal, že si z toho nemá nic dělat, že ti lidi dost často neříkají ty věci na kameru. Je to něco jiného, než když se ta kamera vypne, nic na ně nesvítí, a mají tam ty lidi z tisku, kteří si s nimi povídají 40 minut, tak těm toho řeknou logicky víc.

00:55 – 01:43

<<ASYN>>

Ale právě sportovní novinářky často nemají stejnou startovní pozici jako jejich mužští kolegové. Sportovní komentátorky v rozhovorech s Libuší Machalíkovou z letošního roku uvádí, že na začátku kariéry jim byly přiděleny menší – více ženské – sporty, nebo že kvůli svému genderu čelily předsudkům. Klára to ale vnímá jinak.

01:43 – 02:03

<<SYN KG>>

Taky nemám pocit, že když něco řeknu a můj mužský kolega redaktor by něco řekl, tak že by to jeho slovo platilo víc než to moje, tak mi to asi nepřijde. // Mám spíš občas pocit, že možná jako holka mám nějaká privilegia. Jak ty věci v televizi vznikají rychle, tak s kluky mají lidi možná menší trpělivost, když jsou začínající. Mně se nikdy nestalo, tím, že spolupracuji s muži... že jsem něco nestihla, něco jsem pokazila, nějak jsem zmatkovala, ale vždycky ta kritika byla jemná, že mi jenom řekli „tohle se nepovedlo“. Myslím si, že po tom klukovi už by někdo ten hlas zvednul. Že mám naopak pocit, že jsou docela gentlemani. // Ve stejnou chvíli, ve kterou jsem přišla já, přišlo i víc holek. Vlastně od té doby, co jsem přišla já, přišli snad jenom dva kluci. Docela se to tam teď zvedlo, ta ženská složka redakce.

02:03 – 3:12

<<ASYN>>

I tak je ale žen v médiích méně než mužů. A přestože v české žurnalistice podíl žen mírně roste, dynamika zdaleka neodpovídá silně feminizovanému studiu žurnalistiky na vysokých školách.

03:12 – 03:24

<<SYN KG>>

Je to podle mě pro ty lidi nějaký určující popis, že řeknou „jo, to je ta mladá redaktorka“. // Vlastně si myslím, že mladých lidí tam je docela dost. Ti starší redaktori, to jsou takové ty známé tváře komentátoři, které ti diváci dost znají a ty jména, ale pořád je v zákulisí dost mladých lidí.

03:24 – 03:50

<<SYN AM>>

Když jako novinář řekneš někomu, že děláš v rozhlase nebo v televizi, tak si hned myslí, že jsi ten novinář na kameře. // Jak to není vidět a jak spousta lidí neví, jak fungují média, tak neví, že těma dvěma lidmi X-členný tým, který to připravuje. Občas musím být jako „ano“

a oni „a kdy tě můžeme slyšet ve vysílání?“ a já říkám „tak to sama nevím, ale občas jsem tam slyšet“ a oni „tak co tam teda děláš?“ a já „no já připravuju ty podklady“ a oni „aha...tak to jsme nečekali...“

03:50 – 04:29

<<GER AM>>

Dobrý den, Anna Müllerová, Český rozhlas, máte na mě chvíli?

04:29 – 04:33

<<SYN AM>>

Do rozhlasu jsem se dostala tak, že jsem chodila na předmět Rozhlasové zpravodajství, který vedla Jana Gulda, která má i elévy, a říkala, že se tam můžeme přihlásit. Tak jsem se tam přihlásila a teď už jsem tam skoro rok a půl. // To vysílání, které primárně pokrýváme je Radiožurnál a Český rozhlas Plus. // Dostáváme příspěvky jak do zpravodajství, tak do proudového vysílání. // Píšeme zprávy, aktuál toho, co se děje, ať je to Sněmovna, dotace, bouračka, počasí, všechno. // A pak připravujeme do proudu příspěvky, kdy tam chodíme vysvětlovat nějaké téma. //

04:33 – 05:15

Ukázka žurnál

05:15 – 05:19

<<SYN AM>>

Žurnál je projekt, se kterým jsme přišli v minulém roce. // Vznikly z toho videa, které jsou do minuty // které se týkají těch nejdůležitějších témat za posledních pár dní, které shrnujeme pro mladou generaci. // Je to něco jiného, protože člověk už nepracuje jenom svým hlasem, ale pracuje celým svým vzezřením. // Jeden, dva komentáře se ozvaly třeba na můj kroužek v nose, což samozřejmě chápu, protože ne pro každého jsou piercingy a tetování, takže neberu si to osobně. V rámci mladší generace jsem na to nikdy špatnou odezvu nedostala, a pro ty to primárně děláme.

05:19 – 06:00

<<ASYN>>

S urážlivými komentáři se ve své kariéře setkali téměř všichni novináři – vyplývá to z letošního výzkumu spolku Ženy v médiích. Novinářky se ale podle studie výrazně častěji setkávají s urážkami vůči vlastní osobě. Třeba i proto pro ně můžou být začátky náročnější.

06:00 – 06:17

<<SYN GP>>

Určitě jsem tam na začátku fungovala tak, že jsem přišla, sedla jsem si k počítači a dala jsem si sluchátka, abych tam ...a hlavně jsem všem hrozně vykala, abych byla slušná a nikdo si o mně neřekl, že jsem drzá. // Já jsem se do České televize dostala po olympiádě v Tokiu v roce 2021, protože jsem dělala vrcholově lukostřelbu a byla jsem ve výběru, co bude bojovat o olympiádu. Když se tam dostala moje kamarádka Marie Horáčková, tak jsme byli domluvení, že pokud to bude Česká televize vysílat, tak že půjde někdo z týmu. Když budou vysílat kluky, tak půjde někdo za kluky, a za holky jsem měla jít já. Když tu Maruš vysílali, tak jsem tam šla komentovat jako expertka do studia a všichni se tam hrozně divili, protože mně bylo 21, a říkali „ježíš, takhle mladý expert, to tady moc nemáme“. Od té doby tam jsem. // Jsem redaktorka, jezdím točit vlastně všechno, dělám směny v redakci.

06:17 – 07:14

Ukázka vysílání ČT sport

07:14 – 07:29

<<SYN KG>>

Vím, že mě baví v práci být u toho. Být v redakci je fajn a sedět tam a zpracovávat obrázky, které chodí z agentur. Ale není to to stejné, jako když je člověk blízko těm sportovcům, vidí to celé, ne jenom ten obrázek. Třeba na tom basketu, když stojím dole a vidím fanoušky, vidím hráče, to že má někdo radost z té výhry, to že je někdo smutný – to je to, co je na té práci zábavné a proč to lidi chtějí v první řadě dělat.

07:29 – 08:02

<<GER AM>>

Anna Müllerová, Radiožurnál

08:02 – 08:05

<<SYN AM>>

Já si pamatuju, že před první směnou jsem stála před tou budovou, poslouchala jsem nějakou hrozně motivační písničku, abych vůbec vstoupila do budovy. Člověk se tam cítí takhle maličkatý, protože to je obrovská továrna na zpravodajství, ještě veřejnoprávní médium. A teď tam přijde takový drobek, kterého ta mašina může totálně rozdrtit nebo se může nějak začlenit, a já jsem byla hrozně rozhodnutá, že se začlením. Ale hrozně jsem se bála a bylo to pro mě fakt těžké. // Samozřejmě jako každý newsroom je to tam hrozně rychlé a spotřební, takže člověk musí najet na to tempo. To tempo newsroomu podle mě není pro každého a někoho to může semlít.

08:05 – 08:40

<<ASYN>>

Zběsilé tempo, nepravidelná pracovní doba nebo směny o víkendech můžou vyústit v to, že se novináři rozhodnou práci opustit. Téměř třetina žurnalistů v letošním výzkumu spolku Ženy v médiích zvažuje odchod z redakce. To ale pro Kláru ani Annu neplatí.

08:40 – 09:09

<<SYN AM>>

Já, jak jsem stresář, tak nejlíp pracuju pod stresem. Mě to hrozně baví. To je energie, která člověka nabije a stane se na ní závislý. To, co se stane, když pět minut před vysíláním zpráv se stane nějaká velká událost a musí se to dostat do zpráv, a ty seš ten člověk, co to musí dostat do systému, to je že by člověku pukla hlava, jak je ve stresu. Ale zároveň když se to dostane do vysílání a slyší to, jak se to hraje a ten člověk to napsal, to je věc, kterou si ráda pustím ještě po cestě domů. // Vždycky to chce slyšet babička a přítel, tak těm to musím pustit.

09:09 – 09:49

<<SYN KG>>

Můj tat'ka si mě představoval víc na nějaký technický obor. // Vlastně si myslím, že i tat'ka je ve výsledku rád, protože my spolu chodíme na hokej na Vítkovice a jeho kolegové z práce, když tam jsou, tak vyzvídají „a jaký je ten Robert Záruba, jaká je Darina Vymětalíková v osobním životě?“ a já vždycky říkám „ježíš, já nevím“. // Když jsem začínala, tak mi vždycky říkali „a tys byla tamto točit, já jsem tě slyšela v Brankách, já jsem tě poznala, já jsem tohle viděla“. Nebo když ví, že jedu na basket, tak si to pustí a vždycky říkají „ježíšmarja, tys tam zase měla na rozhovoru někoho, kdo je o tři hlavy vyšší než ty hahaha“. // Sport je hlavně o víkendu, takže občas mě mrzí jezdit domů do Ostravy za rodiči přes týden, protože všichni mají svoji práci, která běží a já jsem tam sama a jsem s nimi jenom večer. // To že je to o víkendu, občas omezení je, ale moc mi to nevádí. Protože tím, že jsem dělala sport, tak jsem předtím znala, že o víkendu byly závody, takže to беру pořád tak, že jsem stejně víkendy nikdy neměla, že jsem byla na závodech, tak teď jsem v práci.

09:49 – 10:42

<<SYN AM>>

Ta pozice, na které jsem, přijde i se směnným provozem, takže máš ranní, odpolední, noční. A to nemusí být úplně ideální, když máš školu a když máš práci a může se stát, že jdeš na noční a pak máš od 11 přednášku, na kterou musíš jít. Ale podle mě záleží, jaký máš nastavený mindset na tyhle věci. Když si řekneš „oukej fajn, tak budu trošku nevyspalá, půjdu na tu přednášku, pak se dospím, no big deal“, dá se to zvládnout. Ale samozřejmě se k tomu dá přistupovat „ježíšmarja, já musím na noční a pak mám ještě přednášku, to nezvládnou“. Ale to jsem se rozhodla, že takhle nemůžu přemýšlet, jinak se z toho zblázním. // Já jsem na toho magistra na žurnu šla primárně kvůli tomu, že jsem už nevěděla, kam jinam bych šla. Že už si přijdu jako rozhlasový novinář, který umí být rozhlasový novinář. // Zase jsem si říkala, že ten magistr bude v něčem jiný, protože si můžeme vybrat specializaci – já jsem si vybrala politickou žurnalistiku. Musím říct, že mě to neskutečně baví, já jsem ráda, že jsem si vybrala tuhle specializaci, protože ta politická část magistra mě hrozně moc naučila. V práci hrozně moc píšu a mluvím o politice. // Nebudu lhát, dělám to taky kvůli tomu, že tři písmenka před jménem vypadají líp než dvě písmenka před jménem.

10:42 – 11:57

<<SYN KG>>

Je pro mě prioritou tu školu dodělat, protože když už jsem někam došla, bylo by fajn to dodělat. Ale zároveň mě ta moje práce baví a šla jsem tady studovat proto, abych to dělala. A to, že se mi to poštěstilo dělat tu práci, která mě baví a vždycky jsem ji chtěla dělat, tak si říkám, že je možná i víc. Určitě tam trávím víc času než ve škole. // Když jsem pak začala pracovat, tak si myslím, že je super chodit do školy a povídat si o něčem jiném a mám pocit, že pořád poslouchám to stejné, i v práci i ve škole. // Že jsem si pak říkala, jestli jsem na toho magistra neměla zkusit aspoň jinou specializaci, že jsem šla na tu sportovní a že na té politické bych se něco, co vůbec nesouvisí s mojí prací. // To, s čím jsem na tu školu šla, že se dá žurnalistika dá dělat se sportem, tak si myslím, že to platí i pro tu práci. Myslím si, že to skloubit jde, hlavně proto, jak média teď fungují. Že člověk dělá na IČO, není nikde zaměstnaný, není to tak, že ho někdo nutí být v práci 40 hodin týdně.

11:57 – 13:01

<<ASYN>>

Pro jiné novináře ale tenhle způsob práce může být nevýhodou – jako osoba samostatně výdělečně činná pracuje podle letošního výzkumu Žen v médiích téměř čtvrtina novinářů. Pokud by si ale mohli vybrat, dvě třetiny z nich by upřednostnili hlavní pracovní poměr.

13:01 – 13:16

<<SYN KG>>

Ta práce je taková, jaká je, a to, že si člověk maluje, že člověk skončí ve čtyři, a přitom skončí v 10 večer, že to tak občas je. // Tím, jak to funguje, tak člověk nemá tu práci vždycky. Má prostě práci, když je práce, takže když sedím už druhý týden doma a nedostávám práci, tak to už mi to potom v hlavě šrotuje. Že si říkám, jestli jsem udělala něco špatně, že nedostávám tu práci. Rozhodně to není taková práce, jako mají moji rodiče, a na to jsem si musela docela zvykat. Že naši jsou zaměstnaní, chodí jim výplata fixně. // Ta televize je na tom tím, jak je finančně ohodnocená ještě docela dobře. // Není to na to, že bych si řekl „ježíš mám se super, můžu bydlet ve větším bytě, můžu nevím co...“ tak to úplně není. Ale nemám pocit, že bych se tím neuživila. Pokrýt výdaje jako je bydlení, zaplatit si kafička tady ve škole, na to to je.

13:16 – 14:12

<<SYN AM>>

Vidím kolem sebe spoustu spolužáků nebo kamarádů, kteří řeší, kde bydlet, za kolik peněz, že to neutáhnou sami, že potřebují bydlet s někým. // Tím, že bydlím ve vlastním a nemusím platit nájem, tak ty peníze dokážu dávat do věcí, které potřebuju a které mi dávají smysl, jako třeba můj pes. // Mám dvě práce a v obou mám dvě smlouvy. V rozhlasě mám žurnál a newsroom a v Centru Locika, což je nezisková organizace, která pomáhá dětem, které jsou zasažené násilím v rodině, tak tam pracuji jako správce sociálních sítí a webu a zároveň jako tvůrce audiovizuálního obsahu. Pro mě je to i koníček ta Locika, což nechci říct, že Rozhlas by nebyl, ale Rozhlas je pro mě to životní poslání, že se cítím být novinářem a Rozhlas mi pomáhá tohle naplňovat. Locika je něco, co hrozně chci dělat, abych mohla přispívat do komunity a pomáhat lidem, jejichž hlas není tolik slyšet. Když si vezmu Rozhlas a Lociku a skloubím to, tak je to přesně to, co mě v životě naplňuje, a to je referování o sociálních tématech a dávat hlas lidem, kteří třeba ve společnosti nejsou tolik slyšet.

14:12 – 15:35

Ukázka videa Centra Locika

14:53 – 15:05

15:12 – 15:25

<<SYN KG>>

To mi řekl jeden kolega, když jsem začínala, a je to hrozná pravda „hele novinářina, to je práce jako každá jiná. To, že člověk dělá se sportovci a je to super, tak to neznamená, že někdy nejsou dny, kdy ho to trošku nebaví. Ale není to tím, že by ho nebavila ta práce, ale protože se děje něco mimo práci, mimo školu, v osobním životě. Že člověk jde do práce a říká si „no...prostě práce“. // Teď v práci, tak jak to je, mám často pocit, že vždycky dělám nějakou novou věc a dělám ji chvíli a pak mi nabídnou něco dalšího, něco víc. Že jsem se nezasekla na jedno místě. Třeba předtím jsem dělala reportážinu jednou za měsíc nebo jednou za tři měsíce, teď jednou týdně jedu někam jako reportérka, nebo mi přidají nový sport. Takhle si to představuju, že je to přirozený vývoj, že když jsou spokojení s tou prací,

tak že jí dostanu víc, dostanu nový sport. Takhle si představuju ten postup, a kde by se to mělo zastavit, to úplně nevím...

15:35 – 16:28

<<SYN AM>>

Já nebudu lhát, je toho hodně a občas se člověk cítí přetížený. Ale neznamená to nutně, že bych měla pocit, že toho je až moc. Je toho hodně, ale není toho až moc. // Nestává se mi zas tak moc, že bych cítila, že jsem na pokraji vyhoření kvůli tomu. Ale zase já nevím, zeptej se mě znova za rok a třeba budu říkat něco jiného vid'...

16:28 – 16:49

Závěrečné titulky:

Anna s Klárou se ve svých redakcích cítí převážně příjemně. Bohužel ne všichni novináři mají toto štěstí. Spolek Ženy v médiích na začátku roku 2024 provedl výzkum mezi 472 novinářkami a novináři. Z něj vyplývá, že za nejpálčivější problém respondenti považují finanční situaci médií a pracovní přetížení. Jako další problémy vnímají obtížné sladování osobního a pracovního života, tlak na výkon nebo útoky ze strany veřejnosti. Většinu problémů osobně pociťují více ženy než muži. I přes všechny tyto varovné signály je 3/4 novinářů se svou prací spokojena.

Zdroj: Marína Urbániková, Martin Veselý, Jitka Adamčíková (2024)

Poděkování Kláře Grapové a Anně Müllerové za sdílení příběhů a zkušeností

pedagogické vedení: Mgr. Veronika Macková, Ph.D.

hudba: Amelie Siba – Love Cowboys

scénář, kamera, střih, zvuk, režie: Tereza Fingerhutová

© FSV UK, Institut komunikačních studií a žurnalistiky 2024

Závěr

Cílem práce bylo zmapovat, jaká je v Česku novinářská práce a jaké je mediální prostředí pro mladé lidi. Ze zmíněných průzkumů a prací vychází, že v tomto pracovním prostředí existuje řada problémů, které komplikují samotnou novinářskou práci – jedná se o finanční ohodnocení, pracovní přetížení, obtížné skloubení práce s rodinným životem, obtížný kariérní posun, urážlivé komentáře nebo sexuální obtěžování. Většinu z těchto problémů vnímají více ženy než muži a spíše mladí lidé než starší.

Záměrem praktické části pak bylo natočit televizní dokument o dvou začínajících novinářkách Anně Müllerové a Kláře Grapové a přiblížit, čemu se v rozhlasu a televizi věnují, co pro ně znamená novinařina, jak náročné pro ně byly začátky, jak obtížné je práci skloubit se školou, jestli se se jako mladé ženy potýkají s problémy zmíněné ve výzkumech nebo jaká je převážně maskulinní sportovní redakce, ve které Klára působí.

Ani jedna protagonistka nepotvrzuje výzkumy, které poukazují na problémy, které novináři ve své práci pocítují. Obě jsou ve svých redakcích spokojené a berou tuto příležitost – pracovat už při škole – jako výzvu a splněný sen, ačkoliv poukazují na to, že začátky byly náročné. Také je pro ně někdy obtížné skloubit práci se školou, protože flexibilita a nepravidelnost novinářské práce může způsobit, že odchází z práce pozdě a nejsou další den dostatečně připravené na přednášky. S horším nebo rozdílným zacházením ze strany kolegů nebo respondentů negativní zkušenost nemají. Klára ale při natáčení se sportovci někdy uvažuje, zda jí respondenti neodpovídají jinak než ostatním novinářům, ať už kvůli tomu, že je mladá nebo že je žena – společně s kolegy ale dochází k tomu, že je to spíše typem média než samotnou osobou novináře. Zároveň ji výrazně neomezuje ve výkonu práce. Anna má několik zkušenost s urážlivými komentáři na svůj vzhled – ani ona si to ale nebere osobně a přijímá to, že vzhledem k povaze práce na sociálních sítích Českého rozhlasu, lidé budou její vzhled komentovat. Primárním problémem, který novináři vnímají je finanční situace médií. Klára i Anna ale zmiňují, že finanční ohodnocení je dostačující na pokrytí potřebných výdajů. Anna navíc navštěvuje i druhou práci, a protože bydlí ve vlastním bytě od rodičů, nemusí platit nájem.

Při uvažování o závěrech předkládaného dokumentu je třeba mít na mysli, že daná zjištění odpovídají pouze zkoumané skupině vybraných respondentek. Nelze však celkově

obsáhnout šíři a rozmanitost práce žurnalistických aktérů. Je tak potřeba vnímat závěry jako platné pouze v kontextu této bakalářské práce a daných respondentek.

Od původní formulace navrhované a schválené teze Přihlášky bakalářské práce se konečná verze bakalářské práce v několika směrech odchyluje (viz Úvod).

Summary

The aim of the thesis was to find out what is journalistic work in the Czech Republic like and how does the media environment treat young people. From the mentioned surveys it emerges that there is a number of problems in this working environment that complicate the journalistic work itself – finances, work overload, difficult merge of work and family life, difficult career progression, offensive comments or sexual harassment. Most of these problems are perceived more by women than men and more by young people than older ones.

The intention of the practical part was to make a television documentary about two aspiring journalists, Anna Müllerová and Klára Grapová, and to give an insight into what they do in radio and television, what journalism means to them, how challenging the beginning was for them, how difficult it is to combine work with school, whether they face the problems mentioned in the research as young women, or what the predominantly masculine sports newsroom where Klára works is like.

Neither protagonist confirms the research that points to the problems journalists experience in their work. Both are happy in their newsrooms and take this opportunity – to work while still at school - as a challenge and a dream come true, although they point out that the beginnings were challenging. They also sometimes find it difficult to combine work and school, as the flexibility and irregularity of journalism work can cause them to leave work late and not be sufficiently prepared for classes the next day. They have not had negative experiences or different treatment by colleagues or respondents. However, when filming with athletes, Klára sometimes wonders whether the interviewees respond to her differently than other journalists, whether because she is young or because she is a woman - but she and her colleagues come to the conclusion that this is more about the type of media than of the journalist herself. Also, it does not significantly limit her from doing her job. Anna has had a few experiences of offensive comments about her appearance - but she does not take it personally and accepts that, given the nature of her work on Czech Radio's social media, people will comment on her appearance. The primary issue that journalists perceive is the lack of financial appreciation. However, both Klára and Anna mention that the finances are sufficient to cover the necessary expenses. In addition, Anna is also attending a second

job, and because she lives in her own apartment from her parents, she does not have to pay rent.

When considering the conclusions of the present paper, it should be kept in mind that the findings are only relevant to the sample group of respondents. However, it is not possible to capture the breadth and diversity of the work of journalistic actors overall. Thus, the findings should be seen as valid only in the context of this thesis and the respondents in question.

The final version of the bachelor's thesis differs in several ways from the original formulation of the proposed and approved thesis of the bachelor's application (see Introduction).

Použitá literatura

- BORDWELL, David a Kristin THOMPSON. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.
- DOČEKALOVÁ, Markéta. *Tvůrčí psaní pro každého*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1602-X.
- GROSS, Peter. *Between reality and dream: Eastern European media transition, transformation, consolidation, and integration*. East European politics and societies, 2004. vol. 18, no. 1, pp.110-131.
- HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
- HLADKÝ, Miroslav a Michal ŠOBR. *Scenáristika a dramaturgie televizní a filmové žurnalistiky*. Praha: Statní pedagogické nakladatelství, 1982.
- HlídacíPes.org. *Šok! Hrůza! Média!* Praha: Albatros Media a.s., 2019. ISBN 978-80-264-2923-4.
- HVÍŽĎALA, Karel. *Základní pojmy a struktura veřejnoprávní instituce, in Moc a nemoc médií*. 1. vyd. Praha: Dokořán, Jaroslava Jiskrová – Máj, 2003. ISBN 80-86643-07-7.
- CHAMBERS, Deborah, Linda STEINER a Carole FLEMING. *Women and journalism*. New York: Routledge, 2004. ISBN 0-415-27445-1.
- MORAVEC, Václav. *Média v tekutých časech: Konvergence audiovizuálních médií v ČR*. 1. vyd. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2572-2.
- MORAVEC, Václav. *Proměny novinářské etiky*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3111-2.
- MORAVEC, Václav. *Svobodný rozhlas 1990-2003*. In: JEŠUTOVÁ, Eva, a kol. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-86762-00-9.
- NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2010. ISBN 978-80-7331-181-0.
- ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6.
- OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alena BLAŽEJOVSKÁ. *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1618-6.
- OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

STRACHOTA, Karel. *Základy dokumentárního filmu: říše klamu*. 1. vyd. Praha: Člověk v tísni, 2012.

TUŠER, Andrej. *Praktikum mediálnej tvorby*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2010b. ISBN 978-80-89447-16-9.

URBÁNIKOVÁ, Marína. *Řekni, kde ty ženy jsou: Kam se ztrácejí české novinářky a proč by nás to mělo zajímat?* In: Kateřina Šimáčková, Barbara Havelková, Pavla Špondrová (eds.). *Mužské právo: Jsou právní pravidla neutrální?* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 465-486. Právní monografie. ISBN 978-80-7598-761-7.

VALUŠIAK, Josef. *Základy střihové skladby*. 3. rozš. vyd. Praha: FAMU? 2005. ISBN 80-7331-039-2.

VOCHOCO VÁ, Lenka. *Ženy (a muži) ve zpravodajských redakcích: mediální instituce pohledem genderových mediálních studií*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. 131 stran. ISBN 978-80-246-4284-0.

VOLEK, Jaromír a URBÁNIKOVÁ, Marína. *Čeští novináři v komparativní perspektivě: hybridní, virtuální a mizející žurnalisté v post-transformační fázi*. Společnost, sv. 18. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2699-6.

Elektronické zdroje

BARTON, Alana a Hannah STORM. *Violence and Harassment against Women in the News Media: A Global Picture*. Washington, London: International Womens Media Foundation, International News Safety Institute, 2014. Dostupné z: <https://www.iwmf.org/wp-content/uploads/2018/06/Violence-and-Harassment-against-Women-in-the-News-Media.pdf>.

CYPRICH, Pavel, Jaroslav GAVENDA a Karel HRUBEŠ. *Babiš se na nové nahrávce s novinářem baví o nejcitlivějším případě současnosti*. In: Seznam Zprávy [online]. Praha: Seznam Zprávy, 2017 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-internetu-se-objevila-nova-nahravka-andreje-babise-s-novinarem-mf-dnes-31082>

Český rozhlas. *Mise a vize Českého rozhlasu*. In: Český rozhlas [online]. Praha: Český rozhlas [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/mise-a-vize-ceskeho-rozhlasu-7741383>

Česká televize. *Vše o ČT*. In: Česká televize [online]. Praha: Česká televize [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/novodoba-historie-ct/ceska-televize-od-roku-1993/vznik-a-prvni-kroky/>

ČT sport. *Už 15 let s vámi. Program ČT sport se po roce "bez sportu" chystá na extrémní sezonu*. In: ČT sport [online]. Praha: Ceskatelevize.cz [cit. 2024-07-07]. Dostupné z:

<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/uz-15-let-s-vami-program-ct-sport-se-po-roce-bez-sportu-chysta-na-extremni-sezonu/6023978248bff33081308e92>

GOLA, Petr a Kamila ONDRÁČKOVÁ. *IČO pro začátečníky. Vyplatí se být OSVČ, nebo zůstat u práce na HPP?* In: e15 [online]. Praha: e15, 2021 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/vydelavame/ico-pro-zacatecniky-vyplati-se-byt-osvc-nebo-zustat-u-prace-na-hpp-1384657>

HAVLOVÁ, Alžběta a David BERNARDY. *Babiš sliboval, že se novinářům z Mafrů nebude plést do práce. Vydrželo mu to pár hodin.* In: iRozhlas.cz [online]. Praha: iRozhlas.cz, 2013 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravodomov/babis-sliboval-ze-se-novinarum-z-mafry-nebude-plest-do-prace-vydrzelo-mu-to-par-hodin_201306290610_dbernardy

MAHDALOVÁ, Kateřina. *Jak média ovlivňují realitu.* In: Datová žurnalistika [online]. Praha: Datová žurnalistika, 2015 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.datovazurnalistika.cz/jak-media-ovlivnuji-realitu/>

KHAZALOVÁ, Gaby. *Křetínský ohrožuje naši nezávislost, píše redakce francouzského Marianne.* In: Deník Referendum [online]. Brno: Deník Referendum, 2022 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/33910-kretinsky-ohrozuje-nasi-nezavislost-pise-redakce-francouzskeho-marianne>

KYSELÁ, Monika. *Důvěra k vybraným institucím veřejného života a mezilidská důvěra – duben / květen 2023.* In: Centrum pro výzkum veřejného mínění [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2023. Tisková zpráva. [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5646/f9/po230609.pdf

Reuters Institute for the Study of Journalism. *Digital News Report 2024.* In: Reuters Institute for the Study of Journalism [online], 2024. [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk>

TABERY, Erik. *Editorial: Bakala, OKD a Respekt.* In: Respekt [online]. Praha: Respekt, 2013 [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2013/39/editorial-bakala-okd-a-respekt>

TABERY, Erik. *Editorial: V ostře lovaném městě.* In: Respekt Praha: Respekt, 2014 Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2014/36/editorial-v-ostrelovanem-meste>

TEJKALOVÁ, Alice Němcová., LÁB, Filip, 2016. *Czech Journalists in the 21st Century: Who Are They?* Journal of Central European Political Studies, Vol. 14, No. 2, s. 15–35. DOI: 10.14746/ssp.2016.2.2 [cit. 2024-07-07] Dostupné z: <http://ssp.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2016/07/2016-02-015.pdf>

TUČEK, Milan. *Prestiž povolání – červen 2019.* In: Centrum pro výzkum veřejného mínění [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2019. Tisková zpráva. [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4986/f9/eu190724.pdf

URBÁNIKOVÁ, Marína, Martin VESELÝ a Jitka ADAMČÍKOVÁ. *Být novinářem a novinářkou v Česku*. Praha: Ženy v médiích, z.s., 2024. Výzkumná zpráva. Dostupné z: <https://www.zenyvmediich.cz/clanky/blog-post-title-one-zte2k-mhnbh-nhbgz?format=amp>

Zákon č. 483/1991 Sb. *Zákon České národní rady o České televizi*. In: e-Sbírka [online]. [cit. 2024-07-07]. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1991/483?zalozka=text>

Diplomové práce

ČALADI, Tereza. *České novinářky ve vedoucích pozicích*. Brno, 2021. 107 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mediálních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D.

CHLADOVÁ, Marta. *Sebepojetí současných českých sportovních novinářů*. Praha, 2023. Disertační práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce: doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

JENČKOVÁ, Veronika. *Genderové stereotypy ve sportu a jejich vliv na posuzování kompetence novinářů a novinářek*. Praha, 2020. 65 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra Žurnalistiky. Vedoucí práce: Mgr. Tereza Krobová.

LÍKOVÁ, Libuše. *Sportovní komentátorky České Televize, genderové aspekty, pracovní zkušenosti*. Praha, 2024. 79 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce: PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

ONDREJKOVÁ, Dita. *Profese sportovní novinářky programu ČT Sport*. Brno, 2016. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

ŠUBRTOVÁ, Zuzana. *Sexuální obtěžování v mediálním sektoru z pohledu novinářek*. Praha, 2021. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce: PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. *Kořeny krize v České televizi*. Brno, 2003. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Fingerhutová Tereza	Razítko podatelny: <table border="1"><tr><td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td></tr><tr><td>Došlo dne:</td><td>12 -09- 2023 -1-</td></tr><tr><td>Čj:</td><td>Příloha:</td></tr><tr><td>Přiděleno:</td><td></td></tr></table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	12 -09- 2023 -1-	Čj:	Příloha:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		12 -09- 2023 -1-							
Čj:		Příloha:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021/2022									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 45148771@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Komunikační studia/žurnalistika									
Název práce v češtině: Z téhle práce se neodchází (Televizní dokument o životě začínajících novinářů)									
Název práce v angličtině: You're not quitting this job (Television documentary about starting a journalistic career)									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezi) L.S 2023/2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Studenti žurnalistiky mají možnost začít pracovat už při studiu. Někdy se ale první pracovní pozice liší od jejich představy ideální práce a přiblížit se k ní může trvat mnoho let. Často musí mít z finančních důvodů více prací nebo spoléhat na pomoc rodičů, protože pouze novinářská práce je neuziví. Při tom jsou ale stále studenti. Je pro ně prioritou škola nebo práce? Jak dlouho se dá vykonávat práce, která není naplňující s vidinou kariérního postupu někdy v budoucnu? Není jednodušší přestoupit do PR, které často nabízí lepší finanční ohodnocení? Cílem bakalářské práce je natočit televizní dokument o životě dvou začínajících novinářů z prostředí televize a tisku. Pokusím se přiblížit, jaká je práce v médiích pro mladé lidi, jaké podmínky nabízí, co je náplní jejich práce a jak se to liší od jejich ideální představy, jak se dá novinařina skloubit se školou, a jak to ovlivňuje jejich soukromý život.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod <ol style="list-style-type: none">Novinářská práce v Česku<ol style="list-style-type: none">Vývoj novinářské práce v ČeskuPracovní podmínky českých novinářůVliv práce na osobní život novinářůTelevizní dokument<ol style="list-style-type: none">Charakteristika dokumentuScénář dokumentu Z téhle práce se neodchází (Televizní dokument o životě začínajících novinářů)Pracovní postup – zpracování scénáře, příprava na rozhovor, audiovizuální zpracování televizního dokumentu, postprodukce Závěr – reflexe teoretické a praktické části práce, shrnutí zjištěných zkušeností									
Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Televizní dokument									
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Praktická bakalářská práce									
Postup (technika) při zpracování materiálu: Publicistický dokument (zúčastněné pozorování, hloubkové rozhovory), produkce – zpracování scénáře, příprava na rozhovor, natáčení, postprodukce – střih dokumentu, úprava zvuku a barevné korekce									

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

BARTOŠOVÁ, Linda. *Novinářky*. Computer Press (CP Books), 2022. ISBN 978-80-264-4090-1.
Autorka v knize rozhovorů zpovídá několik českých novinářek a představuje tak pohled žen na jejich postavení v žurnalistice, českou mediální scénu nebo překážky, které musely ve své kariéře překonávat.

BORDWELL, David a Kristin THOMPSON. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.
Kniha představuje metodologické filmové postupy a základní filmové kategorie, jako jsou kamera, střih, zvuk. Také popisuje způsob fungování filmových žánrů, zabývá se filmovým stylem a filmovou formou.

ETZLER, Tomáš. *Kdo ví, kde budu zítra*. Vyšehrad, 2019. ISBN 978-80-7601-203-5.
Autor knihy vede rozhovor s novinářem Jindřichem Šídlem na téma české žurnalistiky a co to v dnešní době znamená být novinářem. Dále se zabývá politikou nebo zahraničním zpravodajstvím.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
Autoři z Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v knize představují základní pojmy z oblasti tisku, rozhlasu a televize. Zabývají se také pojmy z digitalizace a internetizace médií. Doplňují je praktickými příklady nebo citáty.

HLADKÝ, Miroslav a Michal SOBR. *Scenáristika a dramaturgie televizní a filmové žurnalistiky*. Praha: Statní pedagogické nakladatelství, 1982.
Učebnice určená pro studenty žurnalistiky vysvětluje principy audiovizuálního sdělování. Dále představuje televizní a filmovou žurnalistiku nebo tvůrčí proces a individualitu tvůrce.

JIRÁK, Jan, Barbara KÖPPOVÁ a Radim WOLÁK, ed. *Česká novinářka: K postavení a obrazu novinářek v českých médiích*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0056-7.
Kniha obsahuje příspěvky několika autorů, které představují různé pohledy na gender, média a postavení novinářek v Česku.

KOSCO, Ján a KOZLOVÁ, Danica. *Žurnalistické žánry v televizi*. Praha: Novinář, 1984.
Autor se v knize věnuje teorii televizní žurnalistiky. Zaměřuje se na zpravodajsko-publicistické žánry, televizní vystoupení, televizní reportáž nebo žánry zpravodajské skupiny.

KRESSL, Vladimír. *Základy dramaturgie a režie filmové a televizní dokumentární tvorby*. 2. vyd. Praha: Statní pedagogické nakladatelství, 1990.
Kniha nabízí shrnutí základních principů dramaturgie, scénáristiky a režie. Zaměřuje se na práci v oblasti filmové a televizní tvorby nebo literární přípravu, realizaci a dokončovací práce.

MORAVEC, Václav. *Proměny novinářské etiky*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3111-2.
Vysokoškolský pedagog a novinář Václav Moravec se v knize zabývá eticky spornými oblastmi v práci novinářů, popisuje vývoj české žurnalistiky po roce 1989 a na příkladech z praxe vysvětluje jevy, které se v novinářině objevují.

NEUMANN, Ondřej. *Šok! Hrůza! Média!*. CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2830-5.
Redakce HlídacíPes.org v knize popisuje vývoj české novinářiny po roce 1989, historii vzniku nezávislých médií a pracovní cestu některých současných novinářů nebo kauzy s nimi spojené. Kniha se zabývá investigativními a bulvárními médii, elektronickými a tištěnými nebo televizními a novinovými.

<p>NICHOLS, Bill. Úvod do dokumentárního filmu. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. ISBN 978-80-7331-181-0. Autor v knize vysvětluje základní pojmy z oblasti dokumentárního filmu. Představuje je pomocí odpovědí na osm otázek z oblasti dokumentaristiky a příkladů z praxe.</p> <p>OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 9788072772667. Autoři z Fakulty sociálních věd UK představují příručku pro studenty žurnalistických oborů a pracovníky v médiích. Zaměřují se mimo jiné na proměňující se mediální a marketingovou sféru.</p> <p>TABERY, Erik. Opuštěná společnost. Paseka, 2017. ISBN 978-80-7432-849-7. Novinář a šéfredaktor týdeníku Respekt ve své knize popisuje vývoj české společnosti na základě politického a historického kontextu. Zabývá se mimo jiné demokracií, populismem nebo novinářinou.</p>	
<p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):</p> <p>BAŠTINCOVÁ, Vendula. Role novinářky tištěných a online periodik ve 21. století. Olomouc, 2019. 69 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Zdeněk Sloboda.</p> <p>ELŠÍKOVÁ, Veronika. Prekarizace jako současný sociální problém. Liberec, 2021. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra filosofie. Vedoucí práce PhDr. Jana Jetmarová, Ph.D.</p> <p>KREJČÍ, Eva. Vliv novinářské profese na osobní život novinářů a novinářek. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce PhDr. Lenka Vochocová, PhD.</p> <p>RTHÁNKOVÁ, Martina. Povolání novinářka: analýza atributů profesního etosu. Brno, 2017. 156 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jaromír Volek, PhD.</p>	
<p>Datum / Podpis studenta/ky</p>	<p>12.9.2023</p>

<p>TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:</p>	
<p>Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:</p>	
<p>Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:</p>	
<p>Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.</p>	
<p>Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.</p>	
<p>Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga</p>	<p>12.9.2023</p>
<p>Datum / Podpis pedagožky/pedagoga</p>	<p></p>

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s Annou

AM – Anna Müllerová

TF – Tereza Fingerhutová

TF: Proč sis vybrala žurnalistiku?

AM: Já jsem si vybrala žurnalistiku, protože jsem chtěla jít na herectví. A tam mě nevzali. Nebo spíš byl problém s přijímačkami, takže jsem se tam nakonec vůbec nešla ani hlásit. Ale já už jsem se od malička věnovala herectví a divadlu a všichni mě hrozně chválili za to, že se jim líbí můj hlas. A zároveň jsem vždycky hrozně ráda byla v centru dění všeho, co kolem mě bylo. A když jsem byla ve čtvrtáku na střední a pořád jsem nevěděla, kam chci jít, a měla jsem jednu přihlášku podanou na VŠCHT na biochemii, tak jsem si říkala, ještě by bylo fajn se přihlásit na nějakou další školu, protože mě baví i humanitní věci a ve Sciích mi vyšlo, že se mám stát lékařkou. Takže jsem se přihlásila na biochemii a pak jsem si říkala, ne, baví mě divadlo, chtělo by to i něco víc humanitního. Říkala jsem si, mám fajn hlas podle ostatních, baví mě to, co se děje kolem mě, tak to by mohla být třeba žurnalistika, jako rozhlas. A přihlásila jsem se, dostala jsem se a pak už jsem se nikdy nedohlídla.

TF: Nechtěla bys být chemičkou?

AM: Takhle, já si myslím, že možná jo. A že to byla taková ta chvíle, kdy jsem byla na rozcestí a buď jsem teď mohla sedět v laboratoři a vymýšlet nebo hledat nějaký nový prvek, nebo se stát novinářkou a stala jsem se novinářkou, no. A nelituji toho, to ne.

TF: Splnila žurnalistika tvoje očekávání?

AM: To je asi o tom, že já jsem neměla zase tak velké očekávání. Já jsem podle mě chtěla pochopit, jakým způsobem vzniká zpravodajství, publicistika a tak. A to mi ta škola rozhodně dala. A ten bakalář mi hodně otevřel oči v tom, že ta novinářina je náročná a že to není ta nejjednodušší věc, ale že to nejtěžší na tom je to vůbec vyzkoušet a vzít ten mikrofon a jít do těch ulic a zeptat se lidí na něco. Já si pamatuju, že když jsem poprvé měla volat respondentovi, tak jsem se málem pozvracela, to prostě nešlo. A teď už ten telefon zvednu a dvakrát nad tím nepřemýšlím, jestli jim volám v 6 ráno nebo v 10 večer. Takže moje očekávání ta škola splnila. A samozřejmě asi hodně záleží, jaké cíle si člověk dá v rámci

toho, kam až se díky té škole chce dostat. A mě ta škola umožnila i najít práci v rozhlasu a předtím v seznam zprávách.

TF: A jak ti v tom ta škola pomohla?

AM: Tak Seznam zprávy, to nám přišel e-mail, jestli se náhodou někdo nechceme zkusit přihlásit na elévskou pozici, tak jsem se řekla, proč ne, protože tam bylo, že někdo to může zkusit i do jich radiostanice, kterou nikdo předtím neznal pomalu. Tak jsem se tam přihlásila a byla jsem tam 10 měsíců, skoro rok, takže to mě pomohla neskutečně ta škola, protože já jsem tam samozřejmě přišla s těmi znalostmi ze školy a zjistila jsem, že ta realita je v něčem dost jiná. Samozřejmě, že člověk využije to, co se naučí ve škole, ale každá redakce má vlastní pravidla, funguje podle něčeho jiného, takže jsem musela vzít to, co znám a našroubovat to na to, jak funguje ta redakce. No a do rozhlasu jsem se dostala tak, že jsem chodila na předmět rozhlasové zpravodajství, který vedla Jana Gulda, která právě má i elévy a říkala, že se tam můžeme přihlásit, tak jsem se přihlásila a teď už jsem tam rok a půl skoro.

TF: Proč jsi šla potom na magistra a jaký je magistr?

AM: Tak asi nebudu předstírat, že bych měla tak obrovské ambice. Já jsem na toho magistra na žurnu šla primárně kvůli tomu, že jsem už nevěděla, kam jinam bych šla. Že už si přijdu fakt jako rozhlasový novinář, který umí být rozhlasový novinář. A nechtělo se mi podávat přihlášku někam jinam. A zase jsem si říkala, že ten magistr bude v něčem jiný, protože si můžeme vybrat specializaci. Já jsem si vybrala tu politickou žurnalistiku. A musím říct, že to mě neskutečně baví. Já jsem ráda, že jsem si vybrala tady tu specializaci, protože ta politická část toho magistra mě hrozně moc naučila. A jelikož i v práci hrozně moc píšu a mluvím o politice, tak tohle mi zase umožnilo víc pochopit, jak funguje levice, pravice, jak fungují politické strany, historie politických stran v Česku a v Evropě, a to mi přijde, že když najednou člověk rozumí tomu historickému kontextu, tak dokáže sám se v tom daleko líp zorientovat. Takže v tom je to určitě super. Nebudu lhát, dělám to taky kvůli tomu, že tři písmenka před jménem vypadají líp než dvě písmenka před jménem, ale plánuju to dostudovat, jenom si to teď prodlužuju na tři roky, protože mi došlo, že nikam nespíchám.

TF: A do toho pracuješ ještě vedle školy. Dá se to skloubit?

AM: Jo, tak jako dá, jenom na to musíš být připravena psychicky i fyzicky. Rozhlas je super v tom, jaké možnosti ti nabídne, ale ta pozice, na které jsem já, přijde i se směnným provozem, takže máš ranní, odpolední, noční, a to nemusí být nikdy úplně ideální

samozřejmě, když máš školu a když máš práci a může se stát, že jdeš na noční a pak máš od 11 přednášku, na kterou musíš jít. Ale podle mě záleží, jaký máš nastavený mindset na tyhle věci. Když si řekneš „oukej fajn, tak budu trošku nevyspalá, půjdu na tu přednášku, pak se dospím, no big deal“, dá se to zvládnout. Ale samozřejmě se k tomu dá přistupovat „ježišmarja, já musím na noční a pak mám ještě přednášku, to nezvládnou“. Ale to jsem se rozhodla, že takhle nemůžu přemýšlet, jinak se z toho zblázním. Takže si myslím, že se to určitě dá zvládnout, jenom člověk musí chtít, musí to dělat, protože ho to baví, ne kvůli tomu, že to dělá, aby se někde uplatnil, protože to si myslím, že hodně rychle toho člověka sežere.

TF: Ty jsi říkala, že už jsi rozhlasová novinářka, tak co je pro tebe větší priorita? Je to škola nebo je to práce?

AM: Nad tím taky hodně sama přemýšlím, protože já jsem si řekla, že dokud budu studovat, nebo takhle, moje babička mi řekla, že dokud budu studovat, ale já s ní souhlasím, tak vždycky priorita bude škola. A já si myslím, že určitě je, protože já chci dostudovat a rozhodla jsem se tak, takže se to stane, jakože neopustím školu kvůli tomu, abych měla víc času na práci. A vidím to i v tom, když se musím rozhodovat, jestli vezmu práci navíc, jestli můžu si měnit směnu nebo něco takového, tak opravdu se to snažím víc organizovat podle školy. Samozřejmě, že občas se stane, že na nějakou přednášku nedorazím nebo že zůstanu v té práci déle. Ale nechci, aby se stalo to, že budu pracovat a tu školu nedostuduju. Takže řekla bych, že škola, ale samozřejmě ta práce dostává prioritu v tom, že když jsem tam, tak opravdu jsem tam. A jestli mám potom test ve škole, tak se tam většinou neučím v práci.

TF: Co na to učitelé tady? Jak vnímají to, že studenti pracují?

Tak já bych řekla, že na té výšce se to tolik neřeší, primárně kvůli tomu, že se s většinou těch vyučujících nemá tak blízký vztah na to, aby tě dokázali skenovat na základě toho, kdy chodíš do školy a kdy nechodíš. A taky si myslím, že na žurnalistice obecně jsou v tomto ohledu dva tábory, nebo nevím, jestli se to dá vyloženě takhle rozdělit, to zase nechci říkat, že je to černobílý, ale máš tam vyučující, který tě podporují v tom, aby si už začala pracovat při škole, vyzkoušela si to, a ty, kteří říkají nejdřív nastuduj tu teorii, vyzkoušej si to ve škole, tu praxi, a pak teprve jdi pracovat. Takže tak. Já jsem se potkala s oběma přístupy, ale přijde mi, že je to hodně už o tom, že jsi dospělý člověk, udělej si to, jak ty uznáš za vhodné, jenom jestli to bude mít nějaký dopad, tak to musíš zpracovat ty, protože jsi za to sám zodpovědný, sama zodpovědná. Ale třeba s paní doc. Němcovou Tejkalovou, se kterou jsme si vytvořily

bližší vztah díky tomu, že mi vedla bakalářku, tak ta mi třeba radila v nějakých ohledech, jak přistupovat k tomu, jak se dělá zpravodajství a tak.

TF: Co přesně děláš v rozhlase?

AM: Já v rozhlase jsem redaktorka na směně, což znamená, že pokrýváme ten směnný provoz, dostáváme příspěvky jak do zpravodajství, tak do proudového vysílání. Dělam v newsroomu na Vinohradské v hlavní budově Českého rozhlasu. To vysílání, které my primárně pokrýváme, je Radiožurnál a Český rozhlas plus, ale samozřejmě dostává se to i do ostatních stanic. Píšeme zprávy, aktuál toho, co se děje, ať je to sněmovna, ať jsou to dotace, ať je to bouračka, ať je to počasí, všechno. A pak připravujeme právě do proudu příspěvky, kdy tam chodíme něco vysvětlovat, nějaké téma, nebo stáčíme něco, reportáže a tak dále. Ale primárně se teda soustředíme na to, že sedíme v newsroomu a pokrýváme to, co je aktuálně potřeba, abychom tam byli s editory, s moderátory a dokázali jsme fungovat jako jeden velký tým.

TF: A jak náročné to bylo ze začátku?

AM: Díky tomu, že už jsem měla zkušenost ze Seznam zpráv, a díky tomu, že už jsem si prošla tím seminářem rozhlasového zpravodajství, tak já jsem začala v Elévech. Elévové jsou roční program od podzimu do jara a já jsem už asi po třech, dvou měsících elévů dostala od Jany Goldy nabídku, jestli nechci už být součástí newsroomu na směně, protože už jsem měla zkušenosti, tam někoho sháněli. Takže já jsem dublovala do jara, že už jsem seděla na směně, ale do toho jsem ještě chodila do elévů a v tom to bylo trošičku náročnější, skloubit tady ty dva dohromady, ale rozhodně mi to dodalo spoustu zkušeností, za které jsem ráda, protože ono to, co se učí v těch elévech, tak opravdu člověku pomůže, když sedí na té směně. Obzvlášť kvůli tomu, že Jana Golda je jedna ze zprávařek, takže člověk ví, co ona chce za příspěvky do vysílání a jaký je ten standard toho, čeho by se měl držet.

TF: Jak jsi se tam cítila ze začátku?

Děsivě. Já jsem Český rozhlas vždycky hrozně obdivovala a bylo to takový to, wow, jestli existuje něco jako rozhlasové zpravodajství, tak je to to, co se děje v Českém rozhlase a jakým úžasným způsobem to dělají. Toho bych jednou chtěla být součástí. Já si pamatuju, že před tou první směnou já jsem stála před tou budovou, poslouchala jsem nějakou hrozně motivační písničku, abych vůbec vstoupila do budovy. A člověk se tam cítí takhle maličký, protože to je obrovská továrna na zpravodajství, ještě veřejnoprávní médium a teď tam přijde

takový drobek, kterého ta mašina může totálně rozdrtit, anebo se může začlenit a já jsem byla hrozně rozhodnutá, že se začlením, ale hrozně jsem se bála a bylo to pro mě opravdu těžké a naštěstí už jsem se s tím naučila pracovat, ale já jsem extrémní stresář a teď člověk musí řešit: musím psát dostatečně dobře ty zprávy, aby editoři si neřekli, že ta je neschopná. Musím působit příjemně, aby si o mě řekli něco jako, ta je sympatická, aby si neřekli, proč na nás jenom tak blbě čumí. A obecně pracovat dobře, ale snažit se mít nějaký sociální kapitál, to bylo hodně pohlcující, ale naštěstí to prostředí v rozhlasu mi bylo opravdu příjemné. A ti lidi, kteří tam jsou, mně pomohli a díky tomu teď už tam jsem ten rok a půl, a ještě tam nějakou dobu budu.

TF: Jaké je tam prostředí? Co tam jsou za lidi, jak to funguje?

AM: Tak samozřejmě Český rozhlas je jako každé médium založený na tom, že tam máš ty novější, jak ty zkušenější lidi a je důležité se v tom prostředí najít a zjistit, jaká je tvoje role a co ty můžeš tomu rozhlasu dát a co ten rozhlas může dát v tobě. Samozřejmě jako každý newsroom je to tam hrozně rychlý a spotřební, takže člověk musí najít na to tempo. To tempo podle mě newsroomu není pro každého a někoho to může semlít, ale já na to, že jsem stresář, tak nejlíp pracuji pod stresem. Takže mě to hrozně baví. To je energie, která člověka nabije a stane se na ní závislý, protože to, co se stane, když pět minut před vysíláním zpráv se stane nějaká velká událost a musí se to dostat do těch zpráv, a ty jsi ten člověk, který to musí dostat do toho systému, to je jako, že by člověku pukla hlava z toho, jak je ve stresu, ale zároveň když se to tam dostane do toho vysílání a slyší to, jak se to hraje a ten člověk to napsal, tak to je věc, kterou si vždycky ráda pustím ještě po cestě domů.

TF: Posloucháš se?

AM: Občas, ale není to, že bych se chtěla poslouchat, ale spíš kvůli tomu, abych se mohla zlepšovat, protože to jsem se naučila, že když se člověk neumí poslouchat, tak se nemůže posunout, takže vždycky v 98 % případů si to poslechnu ještě zpětně a řeknu si, OK, tak tady mohla být trošičku jiná intonace, nebo tady jsem se nadechla zbytečně. Ale ráda si to poslechnu, a ještě většinou to chce slyšet babička a přítel, tak tě v tom pustím.

TF: Jak na to reaguje okolí, nebo na to, že jsi jednak šla na žurnalistiku, potom na to, že jsi v rozhlasu?

AM: Byli nejdřív trošku zmatení, protože u nás nikdo tady tím směrem nikdy netáhnul, takže rodina byla jako, budeme tě v tom podporovat, když chceš, ale seš si jistá, že to chceš? Protože si představovali bulvární novináře, a že žurnalistika je jenom o tom, jak přichytneš

celebrity někde v temné uličce, ale když pochopili, co dělám a co se snažím dělat, tak mě v tom hodně podporovali a musím říct, že ta podpora, kterou zažívám od rodiny, je hrozně důležitá pro mě v tady tomu hledu, že vidět je, že jsou rádi za to, co dělám a že mi to třeba neřeknou, ale zpětně pak slyším, že se někde chlubili, tak to je hrozně hezký. Protože zase tam je ten konflikt v tom, že si myslím, že když jako novinář řekneš někomu, že děláš v rozhlase nebo v televizi, tak si hned myslí, že jsi ten moderátor, co je na kameře, nebo že jsi Lucka Borhyová, nebo Rey Koranteng. Nikdo to moc nechápe, nebo jak to není vidět, jak spousta lidí neví, jak fungují média, tak neví, že za těma dvěma lidmi, co jsou na kameře, je x členný tým, který to všechno připravuje. Takže je to zklamání v tom ohledu, ale vychází to primárně z toho, že podle mě ty média mají za sebou spousta lidí, který veřejnost nezná, ale jsou stejně důležitý pro ten tým, jako moderátoři a lidi, co jsou na mikrofonu.

TF: A máš třeba nějakou špatnou zkušenost z práce?

AM: Já jsem ze začátku bojovala s tím, abych měla co nejlepší výsledky a dělalo mi to problém třeba s tím, abych dokázala jíst na směně, abych si dokázala dojít na záchod, abych se dokázala napít. Takže ty první měsíce pro mě byly hodně náročný v tom, že já, jak jsem byla sepnutá, jak jsem byla bez stresu, abych podala co nejlepší výkon, tak já jsem se nedokázala najíst a já jsem tam třeba 8 hodin seděla s tím, že jsem se nenajedla, pak jsem odcházela z práce a motala jsem se pomalu po cestě domů, ale zase to bylo o tom, že jsem se otevřela těm lidem na té směně, řekla jsem jim posunulo, změnilo a zlepšilo. Pomohli mi s tím a teď už je to věc, kterou nemusím řešit, teď už vím, že když přijdu na rání, tak si mám koupit snídani, to už se hodně posunulo, změnilo a zlepšilo.

TF: A myslíš, že to je tlak, který jsi na sebe vytvořila sama nebo tam je obecně v médiích nebo v tom rozhlase?

AM: Já si myslím, že tlak v médiích existuje sám o sobě, ale že tohle byl určitě můj osobní přístup k tomu, že jsem ten tlak neuměla zpracovat. Protože ten tlak samozřejmě cítím i teď a za mě je důležitý mít ten tlak v tom, že budu co nejlepší novinář, podám co nejlepší výkon, ale samozřejmě, a to máme i v interních pravidlech, že vždycky máme myslet nejdřív na své zdraví a na své bezpečí, což pro mě v tu chvíli neexistuje. Já jsem člověk, který na sebe myslí jako na poslední. Takže ano, tlak existuje, ale ten negativní tlak jsem si vytvořila já sama. A teď už ho necítím a cítím pořád tlak na to, abych podala co nejlepší výkon, ale u toho se dokážu najíst a fungovat normálně.

TF: Setkala ses někdy s nějakou diskriminací, buď kvůli tomu, že jsi mladá, nebo kvůli tomu, že jsi žena?

AM: V Rozhlase jsou lidi, kteří ti dají tu šanci se prosadit, a v životě jsem tam nezažila nebo nevnímala rozdělení na ženy, muže, na mladší a starší. Slyším od kolegů, kamarádů, že prožívají situace, kdy jsou opravdu osočováni za to, že jsou to ženy, nebo že jsou to mladí lidé. Ale v newsroomu u nás se mi nestalo, že bych byla nějakým způsobem, nebo že by moje práce byla znehodnocena kvůli tomu, že jsem mladší nebo že jsem žena.

TF: Ty kromě newsroomu, děláš ještě žurnál na sociálních sítích. Co to vlastně je?

AM: Žurnál je projekt, se kterým jsme přišli v minulém roce. Já jsem se do něj zapojila, když se připravoval, protože nám bylo nabídnuto, že připravují projekt pro mladé lidi na sociální síť. Takže jsem se stala součástí pracovní skupiny, která tady ten projekt připravovala. A vznikla z toho videa, která jsou do minuty, které přidáváme na sociální síť dvakrát v týdně momentálně, ještě si to bude pravděpodobně zvyšovat, které se týkají těch nejdůležitějších témat za posledních pár dní, které shrnujeme pro právě mladou generaci, protože Český rozhlas a Radiožurnál obecně jako veřejnoprávní médium by mělo zasahovat všechny a my víme, že ti mladí jsou spíš na sociálních sítích, takže chceme mluvit i tam k nim. A tam píšu jak scénáře pro ty díly, tak zároveň moderuju. Takže jsem si vyzkoušela pozici moderátorky na sociálních sítích.

TF: A jaké jsou na to reakce?

AM: Reakce jsou víceméně hlavně pozitivní. Je to rozhodně projekt, u kterého ještě testujeme, jaká jeho podoba bude pro tu mladou generaci nejlepší. Ale z těch reakcí od dětí třeba ze střední škol nebo i studentů výšky, tak tam jsme dostali pozitivní ohlasy. Říkali nám, že je to taková ta dávka těch informací, kterou ty dostaneš po ránu, nebo my to vydáváme večer, takže večer, a pak můžeš jít dál a víš o tom tématu, aspoň něco, aby ses o tom mohla bavit s kamarády, u piva a tak dále. Takže já jsem hrozně ráda za to, že jsme ten projekt rozjeli. Samozřejmě, že je to něco jiného, protože člověk už nepracuje jenom svým hlasem, ale pracuje celým svým vzezřením a potkává se i s reakcemi na to, jak vypadá. Já jsem teda neměla negativní reakce na to, jak vypadám, ale jeden, dva komentáře se ozvaly na můj kroužek v nose, což samozřejmě ale chápu, protože ne pro každého jsou piercingy a tetování, takže neberu si to osobně, samozřejmě, že je to zase něco jiného, než když lidi hodnotí jenom tvůj hlas, ale hodnotí už prostě všechno.

TF: Jak vnímáš, když někdo něco takového napíše?

AM: Já bych neřekla, že to беру negativně, protože každý má právo na svůj názor a já jako veřejnoprávní novinář jsem v hledáčku těch spotřebitelů toho obsahu, který vytvářím. Samozřejmě, že je to můj kroužek v nose a vyndávat ho nebudu. A v rámci té mladší generace jsem na to nikdy špatnou odezvu nedostala, a pro ty to primárně děláme, takže není to něco, co bych si vyloženě dala za rámeček, ale nijak nezasahuje to do té práce, kterou dělám.

TF: Ty máš ale ještě jednu práci, že?

AM: Já mám dvě práce a v nich mám čtyři smlouvy. Teda, no, mám dvě práce a v obou pracích mám dvě smlouvy. V Rozhlase mám žurnál newsroom a v centru Locika, což je nezisková organizace, která pomáhá dětem, které jsou zasažené násilným v rodině, tak tam pracuji jako správce sociálních sítí a webu a zároveň jako tvůrce audiovizuálního obsahu. Což znamená, že začala jsem s tím, že jsem zpravovala weby, přidávala na ně příspěvky, upravovala to, podílela jsem se i na tvorbě webu, na tvorbě projektů, na rozjezdu akce Bubnovačka, která teď je po celé České republice a poslední rok ji zaštitil prezidentský pár. Podílela jsem se na tvorbě aplikací pro děti, kam můžou načít, když se cítí, že jsou ohrožené násilím. A do toho jako tvůrce audiovizuálního obsahu při tvorbě podcastů nebo videí animovaných.

TF: A co jsi měla první? Měla jsi první Rozhlas nebo Lociku?

AM: První lociku v Locice už teď budu přes čtyři roky. Tam jsem se dostala za covidu 2020.

TF: A jak zvládáš dvě práce takhle?

AM: Já jsem workoholik, kdyby sis náhodou nevšimla. Takže mě to nevádí. Já ráda jsem zaměstnaná. A Locika mě v něčem hrozně naplňuje, protože ta práce v neziskovce se skvělým týmem lidí mně pomáhá jak v rámci osobního rozhledu a rozvoje, protože to je práce, která, i kdybys nechtěla, tak tebe ovlivní samotnou, protože když pořád lidem říkáš, je důležitý myslet i sám na sebe, je důležitý si vzít čas pro sebe, je důležitý říkat, co vám vadí tak ono v jednu chvíli, když to opakuješ dokola, tak se to propíše i do tebe. Pro mě je to i koníček, ta Locika, což nechci říct, že rozhlas by nebyl, ale rozhlas je pro mě řekněme to životní poslání v tom, že se cítím být novinářem a ten rozhlas mně pomáhá tady to naplňovat, a ta Locika je pro mě zase něco, co hrozně chci dělat, abych mohla taky přispět do komunity. To je to, co mě v životě naplňuje. Referování o sociálních tématech a dávat hlas lidem, kteří třeba ve společnosti nejsou tolik slyšet. A to je věc, která mě hrozně baví.

TF: Řekneš si někdy „teď toho mám fakt hodně, potřebuji volno, potřebuji si odpočinout?“

AM: Já to si říkám pořád, no. Já nebudu lhát, je toho hodně a občas se člověk cítí přetížený, ale neznamená to nutně, že bych měla pocit, že toho je až moc. Je toho hodně, ale není toho až moc. A já bych nedokázala fungovat s tím, že bych toho měla málo. Takže pro mě je to tady v něčem ideální stav, že můžu mít směrný provoz v rozhlase, kde můžu být s tím skvělým týmem lidí a pak jednou týdně docházet do Lociky a zároveň tam pracovat distančně přes týden, kdy mám zase možnost mluvit o těch tématech z jiného hlediska, rozvíjet tým lidí, který se snaží pomáhat dětem a jich rodinám a obě ty práce mě naplňují trošku jiným a je to jako dvě lásky, ze kterých si člověk úplně nedokáže vybrat.

TF: Jak vypadá v tomhle režimu tvůj běžný den?

AM: Tak ono je to komplikovanější kvůli tomu, že já mám směnný provoz, takže ten den nikdy nevypadá stejně a do toho ta škola, která je nepravidelně. Takže v podstatě běžný pracovní, školní den, tak vstanu, dojdu se psem. Když zrovna nejdu do školy, tak si udělám oběd, dojdu se psem, jdu do práce, vrátím se z práce, jdu se psem. Vlastně ten směnný provoz v rozhlase je dostatečně dobrý v tom, že já můžu jít s Ronym před a po směně a jeho to zase tak moc neovlivní, díky tomu, že bydlím s přítelem, tak se v tom můžeme střídat. A zároveň vždycky se to dá nějakým způsobem nastavit. Člověk se jenom musí snažit najít tu cestu. A když se zeptá a potřebuje pomoc, tak lidi mu většinou půjdou na ruku. Takže samozřejmě, že občas se dostanu do pracovního nebo školního konfliktu, ale stačí přijít a říct, hehe, potřebuji to takhle, takhle. A ještě se mi teda nastalo, že by mě někdo poslal do háje.

TF: A co se týká financí, dá se uživit prací v médiích, plus teda ještě tou druhou prací?

AM: Za mě dá, protože na směnném provozu dostáváš příplatky třeba za noci a za víkendy, takže když člověk chce dostat víc, tak je super si vybrat ty náročnější směny, ale za které dostane příplatek. Plus dvě práce samozřejmě. Já odpracuju měsíčně...v rozhlase mám 80 hodin a v Locice mám přes 40, takže třeba 120 hodin měsíčně, což ve výsledku poměrně dobrý peníz dá. A tím, že bydlím ve vlastním a nemusím platit nájem, tak ty peníze dokážu dávat do věcí, které potřebuju a které mi dávají smysl, jako třeba můj pes. Takže já se užívím. Já s tím problém nemám, ale samozřejmě vidím kolem sebe spoustu spolužáků nebo kamarádů, kteří řeší, kde bydlet, za kolik peněz, že to neutáhnou sami, že potřebují bydlet s někým a že spousta lidí studuje kombinovaně kvůli tomu, aby mohli chodit do školy o víkendech a přes týden pracovat. A já teda musím říct, že jsem trošku vyhrála loterii v tom, že i ten směnný provoz, i když je to v něčem náročnější, tak se to dá dobře poskládat se školou. A i když člověk se někdy tak dobře nevyspí, tak finance si vydělá a v podstatě je schopný chodit do školy i do práce. A to je prostě výhra.

TF: Dokážeš si tady v tom režimu, kde máš práci, psa, školu, najít čas na sebe?

AM: Že bych měla hrozně moc čas na moje koníčky, to asi ne. To, co bych ještě měla říct, je, že pro mě ta práce je koníček, protože to, co já dělám, je věc, která mě baví a která mě rozvíjí. Že nedělám třeba uklízečku v hotelu, což samozřejmě obdivuju všechny lidi, kteří dělají uklízečky v hotelu, protože je to za mě extrémně náročná práce, ale mě by to hrozně nebavilo. A fakt bych z toho umírala, ale mě baví dělat v rozhlase a baví mě dělat v Locice, takže pro mě je ta práce v něčem koníček. A tím pádem to není, že bych přišla totálně vyčerpaná s tím, že jsem zase musela jít do práce. Samozřejmě, že bych občas radši ležela na pláži a opalovala se, ale tím, že je to pro mě i koníček a že ten pes, i když je to starost, tak je to ale můj pes, kterého miluju a přítel, který tady se mnou bydlí a můžeme ty věci dělat společně, tak nestává se mi zase tak moc, že bych cítila, že jsem na pokraji vyhoření kvůli tomu. Ale zase já nevím, zeptej se mě znovu za rok a třeba budu říkat něco jiného.

TF: Kam si myslíš, že budeš směřovat v té práci? Máš nějakou představu, jak to bude pokračovat?

AM: Ne. Samozřejmě, že člověk tím, že je rozkročený ve dvou pracích, tak tím víc cítí ten tlak jako vyber si, protože to ovlivňuje tvůj výkon v obou. Tím nemyslím, že bych podávala horší výkon, ale že nemám tolik čas na další projekty v rozhlase, jako bych si přála, dokumenty nebo další příspěvky, kterých bych mohla vyrábět navíc. Takže občas cítím, že kdybych si vybrala, tak bych měla čas na tu jednu věc. Ale já se necítím v pozici, že bych si musela vybrat, nebo že bych si ještě chtěla vybrat. Teď v rozhlase trošičku zkouším zkušenější pozici na směně, ještě o jednu vrstvu výš, teď budu mít dvě směny jako příložník, což je člověk, který víc je propojený s tím vysíláním, že chodí hodně do toho vysílání, víc odpovídá za to, aby věci byly hotové hned, na rozdíl od těch směnařů, kteří jsou tam ještě vůbec úplně nejniž, takže to si teď budu víc zkoušet, a to mě třeba hrozně baví a ráda si to vyzkouším. Myslím si, že zase chvíli se budu adaptovat na tady té pozici a pak uvidíme. Nemám teď vyloženě nějaký plán, kromě toho, že bych ráda odjela na Erasmus, což mi podle mě taky trošku zastaví tu práci a nechá mě to víc studovat a rozvíjet.

TF: Tak snad se ti to vydaří. Děkuji.

Příloha č. 3: Přepis rozhovoru s Klárou

KG – Klára Grapová

TF – Tereza Fingerhutová

TF: Proč žurnalistika?

KG: Já jsem se na žurnalistiku přihlásila proto, protože jsme ve škole, až ke konci školy, jsme hodně četli knížky a měli jsme na to psát recenze a nějaké názorové věci a mě to bavilo, že někoho na tom gymplu zajímalo, co si myslím. A tím, že jsem dělala závodní lukostřelbu a doma jsme vždycky ten sport docela sledovali, tak mi přišlo i hezké spojení s tím sportem, že jsem pořád vrcholově sportovala. Ta žurnalistika mi přišla upřímně i jako docela jednoduchá možnost, jak tu školu skloubit. Není to medicína, nejsou to práva. Takže proto jsem si to vybrala. Pro mě to bylo takové to spojení toho, že mě začalo bavit psát, i když jsem k tomu neměla vůbec asi předpoklady. Já jsem původně byla přijata na matfyz, hlásila jsem se i na práva a pak jsem si vybrala tohle.

TF: A splnilo to tvoje na očekávání?

KG: Jo, já si myslím, že to splnilo očekávání. Mně se vždycky líbilo, když jsme dělali nějaké praktické úkoly a líbilo se mi i to, že vzhledem k tomu, že se tady změnilы přijímací zkoušky, tak já jsem se opravdu rozhodla na poslední chvíli a nemusela jsem nikomu dokazovat, že umím psát, že mě to

zajímá a že jsem už někde psala a publikovala. Já jsem tady přišla docela jako nepopsaný list. A díky tomu jsem si to všechno mohla vyzkoušet až tady.

TF: Proč jsi pak pokračovala na magistra?

KG: Prostě jsem na magistra pokračovala proto, protože mi to přišla jako logická volba než dělat někde jinde příjímačky, tak jsem si říkala, fajn, tak já to dodělám. A tam už jsem byla trošku asi zklamanější, nebo spíš, když jsem pak začala pracovat, tak si myslím, že je super chodit do školy a povídat si o něčem jiném. A mám pocit, že pořád poslouchám to stejné i v práci, i ve škole, že jsem si pak říkala, jestli jsem na toho magistra neměla zkusit aspoň jinou specializaci. Že jsem šla na sportovní a na té politické bych se dozvěděla třeba něco, co vůbec nesouvisí s mojí prací. Takže u toho magistra už si tak jistá teď zpětně nejsem, ale asi

bych to stejně nezměnila.

TF: A dá se ta škola skloubit s tou prací?

KG: Jo, myslím si, že jo. Já si myslím, že to, s čím jsem na tu školu šla už i do toho prváku, s tím, že se žurnalistika dá dělat se sportem, tak si myslím, že to platí i pro tu práci. Myslím si, že to skloubit jde a hlavně proto, jak média teď fungují, že člověk dělá na IČO, není nikde zaměstnaný, není to tak, že ho někdo nutí být v práci 40 hodin týdně. A myslím si, že to s tím jde skloubit, protože ta práce, nebo aspoň ta moje, jde nějakým způsobem... no vlastně moc nejde plánovat, ale že je to taková flexibilní práce a myslím si, že to má i ty výhody, i ty nevýhody. Že někdo v úterý večer napíše, zítra musíš jít do práce a je jim jedno, že máš třeba školu – nebo já jim v práci neříkám, mám přednášku ve středu a tak... Takže to je ta nevýhoda, ta flexibilita, ale taky to, že mám tři dny přes týden volno, tak můžu jít do školy a myslím si, že to zvládat jde.

TF: A co je pro tebe priorita, práce nebo školu?

KG: Rodiče by určitě chtěla, aby to byla škola. Je pro mě priorita tu školu dodělat, protože si myslím, že když už jsem došla někam, tak by bylo fajn to dodělat, ale zároveň mě ta moje práce baví a šla jsem tady studovat pro to, abych to dělala. A to, že se mi poštěstilo to dělat, tu práci, která mě baví a vždycky jsem ji chtěla dělat, tak si říkám, že je možná i víc... Určitě trávím víc času v práci.

TF: A co na to učitelé? Že studenti takhle pracují?

No, já vlastně nevím. Je pravda, že už se mi stalo, že jsem ve škole měla učitele, kteří se mnou jsou i v práci, ale nemám pocit, že by to nějak hodnotili nebo že by mi něco říkali nebo že by se ke mně chovali jinak. Třeba Robert Záruba si podle mě dělal docela častěji legraci než mých spolužáků, ale pro mě je to stres v tom, že když se známe z práce, tak je mi trapné tam nechodit. Možná i o to víc, že mě ti lidi znají. Tak je to jiné. Nebo cítím větší tlak na to, že když ti lidi znám z práce, tak si říkám, že bych v té škole nechtěla vypadat jako, že něco nevím. Tak když tam byly nějaké dobrovolné úkoly, tak to radši vždycky udělám, protože mám pocit, že by to nepůsobilo dobře, kdybych byla nepřipravená. A hlavně ti lidi to potom zjistí, že jsem byla v práci a nebyla jsem ve škole. No jednou za mnou přišel dramaturg Radek Bauer a říkal mi, že si Robert Záruba stěžoval, že mi dal práci, když on má ty hodiny, ať mi je nedává. Že v úterý dopoledne mám hodinu s ním a že bych měla chodit tam. No, takže tak. Ale i Robert Záruba mi jednou v práci řekl, že škola by měla být moje priorita a

ne práce. Ale jinak to je taková jediná asi reakce, co jsem takhle měla s někým, koho jsem v práci potkala, nebo...

TF: A vnímáš spíš to, že ti učitelé podporují, aby studenti pracovali nebo jim to naopak vadí a byli by radši, kdyby se víc věnovali tomu studiu?

KG: Já si myslím, že tady pro učitele je ideální příklad student, který má brigádu někde v novinách, kam chodí dvakrát týdně, ale zvládá do toho perfektně všechny školní povinnosti. Takže to si asi myslím. Jako nemám pocit, že by nás tady v tom zase úplně nepodporovali, protože si pamatuju, že v prváku, když se jelo takové to kolečko, kdo kde někam psal do nějakého školního časopisu nebo něco, tak já si pamatuju, že jsem řekla, že já jsem nikdy nic nepsala, já jsem se rozhodla na poslední chvíli, že bych tady chtěla jít, tak jsem se tady dostala a zatím nic. Ale pamatuju si, že jsem dostala od toho vyučujícího takovou zpětnou vazbu, že s tím bys měla něco dělat, že to není úplně dobře. Tak jsem pak přes léto šla na stáž, že bych právě něco dělala a něco psala. Ale jo, když mám víc práce a udělám takové boty, že si zapíšu zkoušku a pak na to zapomenou a nepřijdu na ni, tak já úplně chápu, že ta zpětná vazba není úplně nadšená, no.

TF: Kdy jsi začala s tou prací?

KG: Já jsem se do ČT dostala po olympiádě v Tokiu v roce 2021, protože tím, jak jsem dělala vrcholově tu lukostřelbu a byla jsem v tom výběru, co bude bojovat o olympiádu, tak když se dostala moje kamarádka Marie Horáčková, tak jsme byli domluveni, že pokud to bude česká televize vysílat, takže půjde někdo z týmu. Když budou vysílat kluky, tak půjde někdo za kluky a za holky jsem měla i já. No a když to vysílali tu Maruš, tak já jsem tam teda šla komentovat jako expertka do studia a všichni se tam hrozně divili, že říkali, protože mně bylo 21 a říkali, ježíš, takhle mladý expert, to tady moc nemáme. A já jsem říkala, že mě vybrali proto, protože to studuju a že jsem z toho týmu, takže budu aspoň něco vědět zajímavého o té Maruš. A oni mi právě potom říkali, že kdybych měla zájem, takže dostanu kontakty, kam můžu napsat, že kdybych chtěla chodit na stáž a tak podobně. A já jsem jim pak napsala na podzim, a tak jsem začala a už od té doby tam jsem.

TF: A to jsi byla v jakém ročníku?

KG: To jsem byla ve třetím roku, na konci bakaláře.

TF: Stalo se ti to ještě někdy jindy, že by ti řekli „to je takhle mladá expertka“?

KG: No, přemýšlím... Hodně často je to podle mě pro ty lidi nějaký určující popis, že řeknou

jo, to je ta mladá redaktorka...někdo, s kým se bavím zvenku. Ale asi se mi nestalo, že by mi řekli, že jsem na tu práci moc mladá. Zase nedělám takovou práci, na kterou by mi někdo řekl, že to není... že bych šla ve dvaceti dvou moderovat Branky, body, vteřiny. Že si myslím, že jsem redaktorka, jezdím točit všechno, dělám směry v redakci a tak, ale fakt jsem se nepotkala s tím, že by mi někdo řekl, že je to moc brzo, ještě bys radši měla dělat tohle. Možná jenom by to nikdo neřekl do obličeje... To nevím.

TF: A jak náročné to je v té redakci? Jak vlastně vypadá?

KG: V té redakci je mladý kolektiv, a to je fajn, že pod těch třicet je nás tam třeba pět, myslím si, že mladých lidí je tam docela dost, že ti starší redaktoři, to jsou takové ty známé tváře, komentátoři, které ti diváci i dost znají a ta jména. Ale pořád je tam v tom zákulisí dost mladých lidí. A funguje se tam asi i proto docela fajn. Neměla jsem pocit, že by tam bylo úplně těžké zapadnout, že určitě jsem tam na začátku fungovala, že jsem přišla, tak jsem se sedla k počítači, dala jsem si sluchátka a hlavně... jsem vždycky všem hrozně vykala, abych byla hlavně slušná a nikdo si o mě neřekl, že jsem drzá. Tak to bylo na začátku, ale teď mám i pocit, že po těch dvou letech je to moc fajn. Nemám pocit, že bych se tam cítila nějak zásadně vynechávaná nebo vyčleněná z toho kolektivu, co tam pracuje.

TF: Jak tebe, jako mladou ženu, berou jednak kolegové, anebo i sportovci?

KG: To je taková těžká otázka. Já...nevím. Ale v tom pracovním kolektivu, kde jsou – víc mužů tam je, ale ve stejnou chvíli, ve kterou jsem přišla já, tak přišlo i víc holek a od té doby, co jsem přišla já, tak snad přišli jenom dva kluci a vlastně se to tam docela dost teď takhle zvedlo, taková ta ženská složka redakce, nebo tak to na mě působí. Je tam dost nových mladých žen a nemám pocit z té komunikace ani z té práce, že bych se tam cítila nějak nerespektovaná. To asi ne. A přemýšlím, jestli se mi to... Jakože jsem několikrát přemýšlela nad tím, že když jsem byla někde natáčet a bylo tam víc lidí z více médií, tak jsem občas měla pocit, že těm mužským novinářům toho řekl víc ten sportovec, nebo že jim to víc vysvětlil dopodrobna, že mě to řekl tak obecně. A nechci říct, že bych to nepochopila... ale ta redakce to funguje tak fajn, že já jsem přijela a říkala jsem to jednomu kolegovi, co ten sport, co jsem byla natáčet, dělá, a já jsem mu říkala, že mi to přišlo, že mi toho řekl méně. Říkám, myslíš si, že jsem se ho blbě ptala, nebo že jsem holka, anebo tohle... Ale on mi říkal, že si s tím nemám nic dělat, že to je dost tím, že často ti lidi neříkají tolik věcí na kameru, protože je to něco jiného, než když se ta kamera vypne, nic na ně nesvítí a mají tam lidi z tisku, kteří si s nimi povídají 40 minut, tak těm toho řeknou logicky víc. A říkala jsem

si, že to je asi pravda, že to asi nutně nemusí být tím, že jsem holka, že občas to tak asi může být některá ta situace, že mi to nějak přijde, ale vždycky se pak s někým o tom poradím a zeptám se a dojdeme k tomu, že to tak úplně není. A co se týče těch kolegů, tak tím, že jsou dost mladí, ti, s kterými dělám, tak taky nemám pocit, že bych něco třeba řekla, a to jeho slovo platilo víc než to moje, tak mi to asi nepřijde. No, asi přemyslím, jestli mám nějakou takovou... asi ne. Přijde mi, že se k nám opravdu chovají hezky. Mám spíš občas pocit, že možná často holka dostávám, že mám nějaké privilegia oproti těm klukům. Že jak ty věci v televizi vznikají rychle, tak si myslím, že s kluky mají lidi možná i trochu menší trpělivost, když jsou začínající. Že se mi nikdy nestalo, že tím, že spolupracuji s muži, tak že jsem něco nestihla, něco jsem pokazila, něco jsem zmatkovala, ale vždycky ta kritika byla taková opravdu jemná, že mi řekli, tohle se nepovedlo... A myslím si, že po tom klukovi už by někdo ten hlas zvednul. Že mám naopak pocit, že jsou docela gentlemani. Tak to jediné dobře asi. Já si tak říkám, že jsou opravdu milí.

TF: A máš nějaký sen v práci? Nějakou ideální pozici?

KG: Nějakou ideální práci v budoucnu asi nemám, protože často mi přijde, že to úplně si člověk nevybere sám. Že se nechci upínat na to, že by chtěla být ženská komentátorka nevíme čeho. Asi tak bych to řekla, že se neupínám na nějakou konkrétní pozici. Myslím si, že vím, co mě baví, co mi asi jde líp, co mi jde hůř a беру to tak, že když dostanu tu práci, tak se snažím ji udělat tak, aby byla fajn a když to pak přinese to, že můžu dělat něco dalšího, tak to ráda udělám. беру to tak, že tu práci, co dostanu, tak se ji snažím udělat co nejlíp. Mám slabší a horší věci, tak vím, že zrovna to komentování je věc, kterou zatím úplně pod kůží nemám, protože na to člověk musí mít asi i nějaký základ toho, že za sebou musí mít spoustu improvizací, které zažije v té reportéřině asi, aby mu to šlo. Víme, že mě baví v té práci být u toho, že mě moc, že být v redakci je fajn a sedět tam a zpracovávat ty obrázky, co chodí z agentur, ale když tam na tom basketu stojím dole a vidím ty fanoušky, vidím ty hráče a to, že má někdo radost z té výhry, to, že je někdo smutný, tak mi to přijde, že to je na té práci zábavné a proč to lidi chtějí v první řadě dělat.

TF: Jak dlouho si myslíš, že tuhle reportéřinu ještě budeš dělat, než se posuneš na něco jiného?

Jo, já moc nevíme. Teď v té práci, tak jak to je, tak mám často pocit, že vždycky dělám nějakou novou věc a dělám ji relativně chvíli a pak mi nabídnou něco dalšího, zase něco víc. A myslím si, že je to super, proto nějakou tu motivaci mám, že jsem se nezasekla úplně na

jednom místě. Předtím jsem dělala tu reportážinu jednou za měsíc nebo jednou za tři měsíce, teď jednou týdně jedu někam jako reportérka nebo mi přidají nový sport, tak takhle si to představuju, že to je nějaký přirozený vývoj v tom, že když jsou spokojeni s tou prací, tak jí dostanou víc, dostanou nějaký jiný sport, tak si říkám, že takhle nějak si představuji ten postup. A kde bys to měla zastavit, to úplně nevím.

TF: Dokážeš se touhle prací uživit?

KG: Jo. Já si myslím, že ta televize je finančně ještě docela dobře ohodnocená. Není to na to, že bych si řekla, ježiš, mám se, super, můžu bydlet ve větším bytě, můžu, já nevím co, to tak úplně není, ale nemám pocit, že bych se tím neuživila. Jakože pokrýt nějaké výdeje, jako je bydlení, zaplatit si kafička tady ve škole, tak na to to je. A jsou slabší měsíce, jsou lepší měsíce, takže si myslím, že se s tím uživit dá, ale rozhodně to není taková práce, jakou mají moji rodiče, že dostávají výplatu fixně. Tím, jak to funguje, tak člověk třeba tu práci nemá vždycky. Má práci, když je práce, takže když sedím už druhý týden doma a nedostávám práci, tak to už mi to pak v hlavě šrotuje, že si říkám, jestli jsem udělala něco špatně, že nedostávám tu práci.

TF: A podporují ti rodiče finančně nebo si platíš všechno kompletně sama?

Jo, naši mě podporují. Máme takovou dohodu, že dokud studuju, tak mi něco přispívají na ubytování. Ale i bez té jejich podpory si myslím, že bych to uplatila. Z jejich strany jde i o to, že jsem měla staršího brácha, kterého podporovali na vysoké škole pořád. A tak asi aby to bylo fér, tak mi pořád něco přispívají a já jsem za to ráda. Ale myslím si, že by se to dalo uplatit i bez toho.

TF: A ty jsi zmiňovala ještě stipendium...

KG: Jo, to už teda teď nemám, ale tím, že jsem vrcholově sportovala, tak jsem pobírala i sportovní stipendium tady ze školy. Ale ta moje práce v České televizi a to stipendium se překrývalo rok. A to bylo fajn v tom, že na začátku jsem nedostávala tolik práce, rozhodně jsem si nevydělal tolik, jak si vydělám teď. Takže to bylo fajn, že jsem měla stipendium ze sportu. Práce jsem neměla tolik.

TF: A jsi ještě pořád v reprezentaci?

KG: To jsem byla, když jsem začínala v televizi. A potom jsem z té reprezentace vypadla, a to stipendium teď od ledna už nemám. A tak je to v pohodě, že to sportovní stipendium nahradila trochu ta práce, že teď si vydělám víc než na začátku. Že na začátku jsem si

vydělala určitě polovinu toho, co teď.

TF: Já jsem se ptala na ty rodiče. Jak vnímají tvoji práci?

KG: Já si myslím, že se to našim docela líbí, ta práce. My jsme se vždycky doma koukali na sport, naši sami sportovali, dělali baseball, mamka softball. Takže oni jsou docela rádi. Myslím si, že můj taťka s tím úplně nesouhlasí v tom, že... Ale on by nesouhlasil ani kdyby dělala zpravodajství, že si mě představoval do něčeho jiného než do žurnalistiky. Ale zase myslím si, že mě v tom podporují. Když jsem začínala, tak mi vždycky říkali, ty jsi byla tam točit, já jsem tě slyšela v Brankách, já jsem tě poznala, já jsem to viděla. Nebo když vyjedu na basket, tak jim napíšu, že budu na basketu, tak si to pustí. Vždycky říkají, ježišmarja, ty jsi tam zase měla na rozhovor někoho, kde ho tři hlavy vyšší než ty. Sledují to a mám pocit, že mě podporují. Ale myslím si, že i taťka je ve výsledku rád, protože my spolu chodíme na hokej na Vítkovice a jeho kolegové ve z práce teď vždycky, když tam jsou, tak vyzvídají, jaký je ten Robert Záruba, jaká je ta Darina Vymětalíková v osobním životě já vždycky říkám, že nevím. Ale tak je to takové zpestření.

TF: Kam si tě taťka představoval?

KG: Myslím si, že můj taťka si mě představoval na nějaký víc technický obor nebo na ty práva. Myslím si, že z těch tří voleb, co jsem měla na začátku, tak tohle podporoval nejméně. Ale ne úplně, že by mi to vyčítal, ale já z toho takový pocit mám, že když jsem po roce tady říkala, že bych zkusila jinou školu, tak taťka byl takový, no klidně, jestli tě to bude bavit.

TF: A už uvažovala jsi, že bys zkusila jinou školu?

KG: Jo, uvažovala jsem, že bych tu školu změnila, ale není to úplně tím, že by mě to tady nebavilo, ale spíš tím, že taková jsem, že si nejsem úplně vždycky jistá tím, co dělám a hledám ty zadní vrátka. Říkám si, že tohle dokopu a ještě do 26 budu mít dva roky, takže bych si udělala ještě něco, ale uvidím.

TF: A máš to takhle i s prací? Že by ses poohlížela po něčem jiném?

KG: V té práci to mám občas taky, ale tam to mám méně. Že i když v té práci jsou dny, kdy je to takové slabší, že... To mi řekl jeden kolega, když jsem začínala, a je to hrozná pravda, hele, novinářina, to je práce jako každá jiná. To, že člověk dělá s tím sportovcem a je to super, tak to neznamena, že někdy nejsou dny, kdy ho to trošku nebaví. Ale není to tím, že by ho nebavila ta práce, ale protože se děje něco mimo práci, mimo školu, něco v osobním životě. Že člověk jde do té práce, říká si, no prostě práce... Ale tam to úplně nemám, že bych

si říkala, že je něco lepšího. Ale určitě mě napadlo, že když vidím, co třeba dělají lidi do Událostí, co dělají lidi ze zahraniční redakce, tak si říkám, že to je taky zajímavé. Že si pak říkám, že je mi 23 a šla jsem někam, kde od té doby jsem a že nevím všechno a že je určitě ta práce zajímavá i někde jinde. Takže se tím snažím říct, že to není tak, že bych si hledala zadní vrátka s touto prací. Ale že si vždycky říkám, že kdyby tohle nevyšlo, tak je spoustu zajímavé práce, co se dá dělat i někde jinde.

TF: Jak moc ti práce zasahuje do osobního života?

KG: Nemyslím si, že by mi ta práce nějak zásadně zasahovala do osobního života. Sport je hlavně o víkendu, takže občas mě mrzí jezdit domů do Ostravy za rodiči přes týden, protože všichni mají tu svoji práci, která běží a já jsem tam sama a jsem jenom ten večer s nimi. A když za nimi chci jet, tak si musím vzít volna v práci. To, že je to o víkendu, občas omezení je, ale moc mi to nevadí, protože tím, že jsem dělala ten sport, tak jsem předtím zase znala, že každý víkend byly ty závody, tak já to беру tak, že jsem stejně ty víkendy nikdy moc neměla, že jsem byla na těch závodech, tak teď si říkám, tak jsem v práci.

TF: A dá se teda skloubit ta práce s životem?

KG: Jo, myslím si, že se ta práce dá skloubit s tím osobním životem, ale určitě to pak funguje jinak než dřív, že nemám čas na své koníčky, že nemám čas na své kamarády a mít partnera, který má tu klasickou práci od 9 do 5 přes týden a já bych byla celý víkend v práci, že to pak je těžké to skloubit dohromady a mít nějaký ten společný čas volný.

TF: Ty jsi zmiňovala toho partnera...

KG: Měla jsem přítele, se kterým jsem chodila rok a který byl taky novinář a myslím si, že to asi bylo fajn v tom, že navzájem pak umíme chápat to, že ta práce je taková, jaká je a to, že si člověk maluje, že v té práci skončí ve čtyři, a přitom skončí v deset večer, takže to tak občas je. A že to takhle flexibilně funguje. Ale tím, že jsme každý dělali úplně jiná témata, tak se to ani nebije v tom, že by si ti lidi navzájem kecali do práce. To fungování bylo úplně jiné v tom, že u nich byly většinou ty víkendy volné a pracovali tři dny v týdnu. Mám pocit, že to je všechno jenom o plánování a domluvě, že když člověk chce mít ten čas, tak si ho udělá, že si jde vyměnit s kolegou směnu, když potřebuje někam jít a myslím, že si umíme vyjít vstříc i v rámci redakce. Mít ten vztah s někým z toho stejného prostředí se dalo a bylo

to docela v pohodě.

TF: A najdeš si tady ještě mimo to čas na kamarády?

KG: Není to asi takové, jako to bylo dřív, mění hodně i tím, že každý už tady začíná pracovat a každý to má jinak. Napadá právě zrovna ta ekonomie, kde se udržuje takový ten standardní pracovní týden. Někdo dělá v rozhlase, takže taky dělá na směny, dělá noční, denní, takže je to už jenom těžší to skloubit, že už to není takové to, že si v úterý dopoledne napíšeme hej tak co večer a ono se to stane, že takhle už to není. Že už to většinou je takové to, no tak tady máme tři data v lednu, kdy se sejdeme všichni, tak jak můžete... ale pořád se to dá udělat.